

รายงานการวิจัย

ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ :
กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบูรณ์

Knowledge and Preparedness of Non-Traditional Threats:
A Case Study of Secondary School in Muaeng district,
Phetchabun province.

ภาราดา ชัยนิคม

สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2558

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ :
กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบูรณ์
Knowledge and Preparedness of Non-Traditional Threats:
A Case Study of Secondary School in Muaeng district,
Phetchabun province.

ภาราดา ชัยนิคม

สาขาวิชารัฐศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ทุนอุดหนุนโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ทุนอุดหนุนงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ประเภทงบประมาณแผ่นดิน
ประจำปีงบประมาณ 2558

(ก)

ชื่องานวิจัย ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัย ภาราดา ชัยนิคม

สาขาวิชา รัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ปี 2558

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีความพร้อมทั้งด้านความคิด สติปัญญา และความสามารถ อีกทั้งยังจะเป็นปัญญาชนผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศได้ในอนาคต โดยข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกภาคสนาม จากการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนมีความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงรวม 6 ประเภท ได้แก่ ความมั่นคงทางอาหาร ความมั่นคงไซเบอร์ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ และการก่อการร้าย โดยภัยดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะขยายตัวรุนแรงมากขึ้น ในขณะที่องค์ความรู้ทางด้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ยังคงมีลักษณะผูกขาดอยู่กับภาครัฐ ดังนั้นควรส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว เพื่อสร้างความมั่นคงของรัฐที่อยู่ในดุลยภาพที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ : ความรู้, การเตรียมความพร้อม, ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

(ข)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยคำแนะนำต่างๆ และความร่วมมือช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากนักเรียนและบุคลากรโรงเรียนเพชรพิทยาคม บุคคลหลายฝ่าย ที่สละเวลาให้คำแนะนำ คำปรึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัย และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่สนับสนุนทุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ฝ่ายวิจัยและพัฒนา ของสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มิตรสหายจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และมิตรสหายจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่สนับสนุนผู้วิจัยทั้งแรงงานและแรงใจ

ภาราดา ชัยนิคม

13 สิงหาคม 2557

สารบัญ

	หน้า	
บทคัดย่อภาษาไทย	ก	
กิตติกรรมประกาศ	ข	
สารบัญตาราง	จ	
สารบัญรูป	ฉ	
บทที่ 1	บทนำ	
	1	
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
	1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
	1.4 ระเบียบวิธีวิจัย	3
	1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	3
	1.6 ประโยชน์ของการวิจัย	4
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้	6
	2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	12
	2.3 แนวคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่	16
	2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3	วิธีการดำเนินการวิจัย	34
	3.1 วิธีดำเนินการวิจัย	34
	3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	34
	3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
	3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4	ผลการวิจัย	36
	4.1 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านความมั่นคงทางอาหาร	37
	4.2 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านความมั่นคงไซเบอร์	39

สารบัญ (ต่อ)

	4.3	ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ	41
	4.4	ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านยาเสพติด	42
	4.5	ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านการค้ามนุษย์	43
	4.6	ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านการก่อการร้าย	44
บทที่ 5		สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	46
	5.1	สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	46
	5.3	ข้อเสนอแนะ	49
บรรณานุกรม			50
ภาคผนวก			54
		ภาคผนวก ก ภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	55
ประวัติผู้วิจัย			61

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเกิดการขับเคลื่อนในลักษณะที่มีความเชื่อมโยงอย่างสลับซับซ้อนและกระทบถึงกันอย่างต่อเนื่องในหลากหลายมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อีกทั้งยังทวีความรุนแรงจนมีอาจใช้พรมแดนเป็นเส้นแบ่งเขต และจำกัดความเสียหายจากภัยคุกคามความมั่นคงที่แปรเปลี่ยนรูปแบบจาก ภัยคุกคามแบบดั้งเดิม (Traditional Threats) เป็นลักษณะของ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่หรือภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non-Traditional Threats) ซึ่งทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อีกต่อไป

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมากขึ้น มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจและยอมรับว่า ประเทศไทยกำลังอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมในการพัฒนาทางการเมือง ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งนี้ ในบริบทของสังคมโลกภายใต้กระแสทุนนิยม และวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นไปที่ประโยชน์ของบุคคลมากกว่าส่วนรวม ภายใต้กระแสประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน เสริมด้วยเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายไปทุกมุมโลก ได้นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม ในขณะที่สังคมไทยซึ่งพัฒนาจากระบอบเดิมมาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในห้วง 80 ปีที่ผ่านมา ได้มีการพัฒนาทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันสังคมไทยได้พัฒนามาถึงจุดของความขัดแย้งที่รุนแรงอีกครั้งในห้วงที่ผ่านมา โดยได้มีความพยายามในการทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่เป็นพื้นฐานการปกครองประเทศอันเป็นที่ยอมรับกันมานาน ทั้งนี้ ก็ด้วยความพยายามในการล่องละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์ และสร้างความแตกแยกในสังคมไทยให้เกิดขึ้น พัฒนาการของสังคมโลกและภูมิภาคที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ยังได้นำมาซึ่งปัญหาความมั่นคงของไทย ที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนเพิ่มขึ้นในอีกหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติโดยเฉพาะ การค้าอาวุธ การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การกระทำอันเป็นโจรสลัด อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ และ

การก่อการร้ายสากล โดยได้ปรากฏเหตุการณ์ที่ผู้ก่อการร้ายใช้ประเทศไทยเป็นแหล่งซ่อนสม
วางแผน หรือแม้แต่ปฏิบัติการไทยยังต้องเผชิญปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และ
ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมและความ
มั่นคงในระยะยาว

เมื่อประชาคมอาเซียนเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในปี พ.ศ.2558 ผลกระทบที่เกิดขึ้น
โดยเฉพาะด้านการเมืองและความมั่นคง คือ การมีความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนในการ
รับมือกับ “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่” (Non-Traditional Threats) ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของ
อาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้าย และภัยพิบัติ เป็นต้น ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือระดับ
นานาชาติทั้งด้านบุคลากร เทคโนโลยี และทรัพยากรอื่น ๆ ร่วมกัน จึงจะสามารถแก้ไขปัญหา
ดังกล่าวได้ ประเทศสมาชิกจึงต้องมีความรู้ และทำความเข้าใจในประเด็นดังกล่าว โดยเยาวชน
เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มได้รับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และวัฒนธรรมซึ่ง
เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งถึงแม้ว่าจะจะเป็นสิ่งที่ควบคุมและหลีกเลี่ยงได้
ยาก แต่การปรับตัวของเยาวชนก็เป็นสิ่งที่เตรียมพร้อมได้ ดังนั้นการศึกษาความรู้และการเตรียม
ความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจประเด็นหนึ่ง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อความรู้และการ
เตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอ
เมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่ม
เยาวชนที่มีความพร้อมทั้งด้านความคิด สติปัญญา และความสามารถ อีกทั้งยังจะเป็นปัญญาชน
ผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศได้ในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

1.2.2 เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตเชิงกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนผู้นำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเพชรพิทยาคม จำนวน 60 คน

1.3.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาเกี่ยวกับ ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ หมายถึง ภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบอื่นที่มีใช้คุกคามทางทหาร ได้แก่ ความมั่นคงด้านอาหาร ความมั่นคงไซเบอร์ ความมั่นคงด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ และการก่อการร้าย

1.6 ประโยชน์ของการวิจัย

1.6.1 ได้ทราบระดับความรู้เกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

1.6.2 ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

1.6.3 เพื่อบูรณาการกระบวนการวิจัยและกระบวนการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนของสาขาวิชารัฐศาสตร์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเอกสาร ความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional threats)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้

แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับการเรียนรู้ ได้มีนักวิชาการได้สรุปและเสนอแนวคิดไว้มากมายแต่ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ซึ่งผู้รู้ท่านแรกที่ได้ให้นิยามของคำว่าความรู้คือ Plato (อ้างถึงใน Nonaka and Takeuchi. 1995 : 21) ซึ่งได้ให้ คำนิยามว่า ความรู้คือการพิสูจน์ความเชื่อที่เป็นจริง ซึ่ง Nonaka และ Takeuchi ได้อธิบายว่า ในความเป็นจริงนั้นความเชื่ออาจไม่ได้ประกอบกันเป็นความจริงก็ได้ ซึ่งความเชื่ออาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และความเชื่ออาจไม่ใช่ความจริงที่ถูกต้องเสมอในแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านมาไป (เบ็ทมาวรรณ สิงห์ศรี. หน้า 21) ถึงแม้ว่า ความหมายใน Longman Dictionary ได้อธิบายว่า ความรู้ คือ ข้อเท็จจริงต่างๆ (fact) ทักษะต่างๆ (skill) และความเข้าใจ (understanding) ซึ่งได้จากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ (Longman Dictionary, p.) ส่วนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 232) ได้อธิบายว่า ความรู้คือสิ่งที่สะสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ นอกจากนี้ ยังได้ให้แนวคิดที่เพิ่มเติมว่า ความรู้ เป็นการผสมผสานระหว่างประสบการณ์ ค่านิยม ความเข้าใจ การรู้โดยสัญชาตญาณ

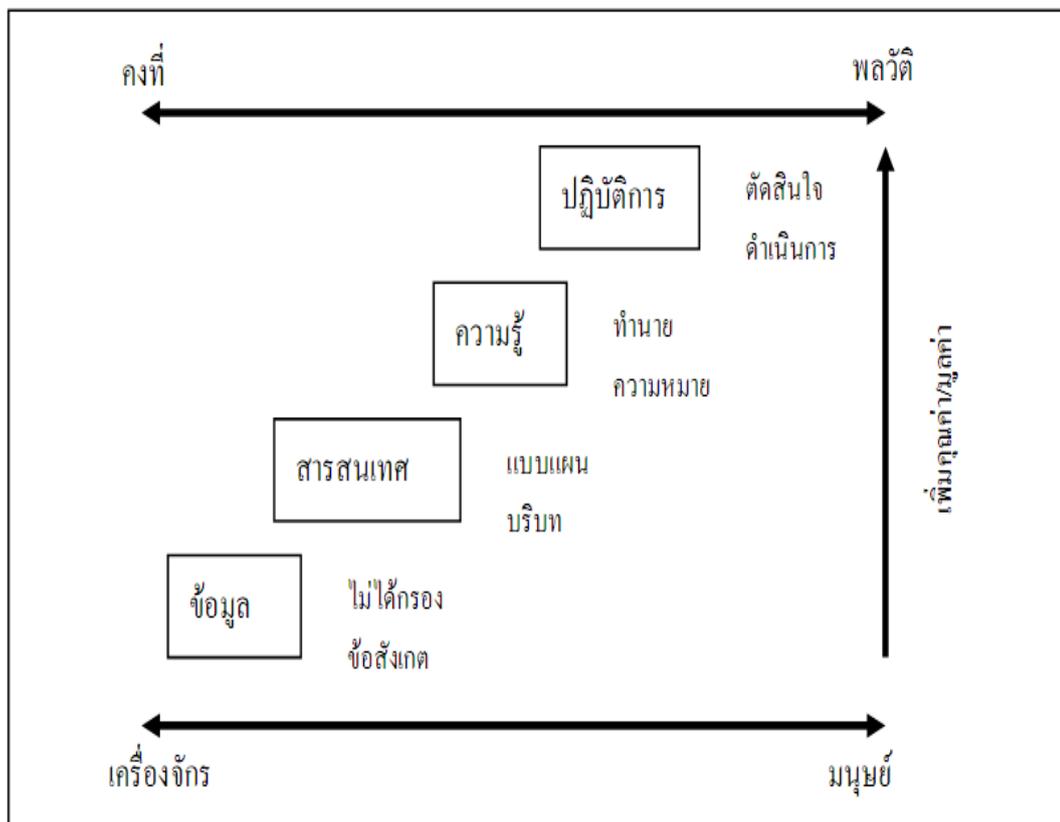
และสารสนเทศ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการประเมินและการรับเอาประสบการณ์และสารสนเทศใหม่ๆ ของบุคคล โดยความรู้เกิดขึ้นและถูกนำไปประยุกต์ใช้ โดยจิตใจของบุคคล ซึ่งในองค์การความรู้ อาจถูกส่งสมลงในเอกสาร คลังจัดเก็บเอกสาร งานประจำวัน กระบวนการในการทำงาน วิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนบรรทัดฐานขององค์การ

ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ประสบการณ์จริง (Experience) ที่เกิดจากการเห็นจริงได้ลงมือปฏิบัติทำจริงหรืออาจหมายถึงประสบการณ์ที่ทำให้สามารถทำงานได้สำเร็จ (Effectiveness) ความรู้ในความหมายทางวิทยาการคอมพิวเตอร์หมายถึงกฎในการทำงาน (Rule of Thumb) หรือถ้า-แล้ว (If-Then) ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุ สาเหตุ หรือ เหตุการณ์ (Cause or Event) และผลสะท้อนหรือผลลัพธ์ (Effect or Result) (ณพศิษฐ์ จักรพิทักษ์, 2552 : 1) หรือ ส่วนผสมของกรอบประสบการณ์ คุณค่า สารสนเทศ ที่เป็นสภาพแวดล้อมและกรอบการทำงาน สำหรับการประเมิน และรวมกันของประสบการณ์และสารสนเทศใหม่ Davenport and Prusak (1998, อ้างอิงในพรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547; 20)

“ความรู้” นั้น มีหลายนัยและหลายมิติ ศาสตราจารย์นายแพทย์ วิจารณ์ พานิช (2548; 5-6) คือ

- ความรู้ คือสิ่งที่นำไปใช้จะไม่หมด หรือสึกหรอ แต่จะยิ่งออกเงยหรือออกงามขึ้น
- ความรู้คือสารสนเทศที่จะนำไปสู่กานปฏิบัติ
- ความรู้เกิดขึ้น ณ จุดที่ต้องการใช้ความรู้นั้น
- ความรู้เป็นสิ่งที่ขึ้นกับบริบทและกระตุ้นให้เกิดขึ้นโดยความต้องการ

ซึ่งในยุคแรกๆ ของการพัฒนาศาสตร์ด้านการจัดการความรู้ มองว่าความรู้มาจากการจัดระบบและตีความสารสนเทศ (Information) ตามบริบท ซึ่งสารสนเทศก็ได้มาจากการประมวลข้อมูล (data) ดังนั้นความรู้จะไม่มีประโยชน์เลย ถ้าไม่นำไปสู่การกระทำหรือการตัดสินใจ

รูปที่ 1: ลำดับของข้อมูล (data) สารสนเทศ (Information) และความรู้ (Knowledge)

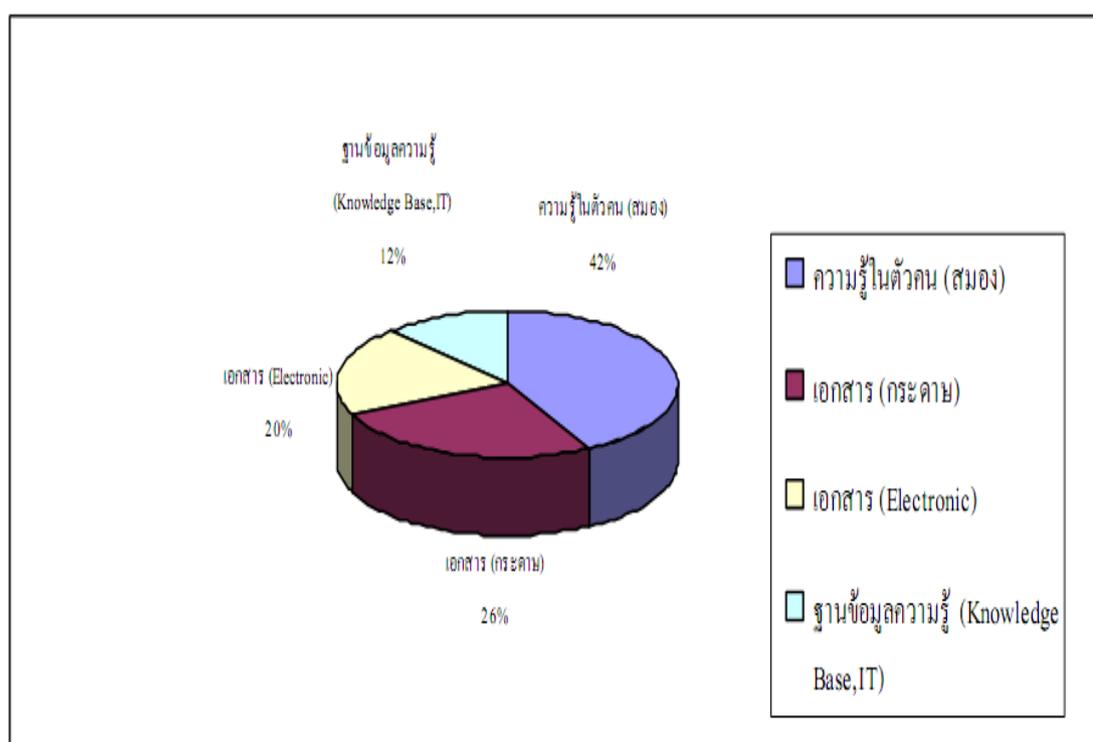
ที่มา : ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช. 2548 เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การจัดการความรู้กับการบริหารราชการแนวใหม่, สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม; 5

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า ความรู้ คือ ข้อมูลและสารสนเทศที่ผสมผสานกับประสบการณ์ ความรอบรู้ในบริบท การแปลความหมาย การแสดงความคิดเห็น โดยเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสูง ที่พร้อมจะนำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจหรือใช้ในการทำงาน

2.1.1 แหล่งเก็บความรู้ในองค์กร

ตามที่ Delpi ได้สำรวจจากหน่วยงานที่เป็นเลิศ จำนวน 400 บริษัท (สำนักงาน ก.พ.ร.และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548:9) พบข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับแหล่งเก็บความรู้ในองค์กร (คลังความรู้) ดังนี้

- ความรู้ที่อยู่ในตัวคน (สมอง) 42 %
- ความรู้ที่เก็บอยู่ในรูปแบบเอกสาร (กระดาษ) 26%
- ความรู้ที่เก็บอยู่ในรูปเอกสาร (Electronic) 20%
- ฐานข้อมูลความรู้ (Knowledge Base,IT) 12%

รูปที่ 2 : กราฟวงกลมแสดงแหล่งเก็บความรู้ในองค์กร

2.1.2 ประเภทของความรู้

ประเภทของความรู้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

1. ความรู้ที่อยู่ในตัวคน/ความรู้โดยนัย (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูด หรือลายลักษณ์อักษรได้ง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์

2. ความรู้ที่อยู่ในรูปแบบสื่อหรือเอกสาร/ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่างๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่างๆ และบางครั้งจะเรียกว่าความรู้แบบรูปธรรม

2.1.3 ระดับความรู้ (Levels of Knowledge)

ตามแนวคิดของ James Brain Quinn (อ้างอิงในสำนักงาน ก.พ.ร.และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ,2548;16)แบ่งระดับความรู้เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1: Know – what (รู้ว่าคืออะไร) เป็นความรู้เชิงรับรู้ หรือ ความรู้ที่ได้รับมาจากการเขียน เห็น หรือจดจำ มีลักษณะเป็นความรู้ในภาคทฤษฎีว่า สิ่งนั้นคืออะไร

ระดับที่ 2: Know – how (รู้ว่าเป็นอย่างไร/รู้วิธีการ)เป็นความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

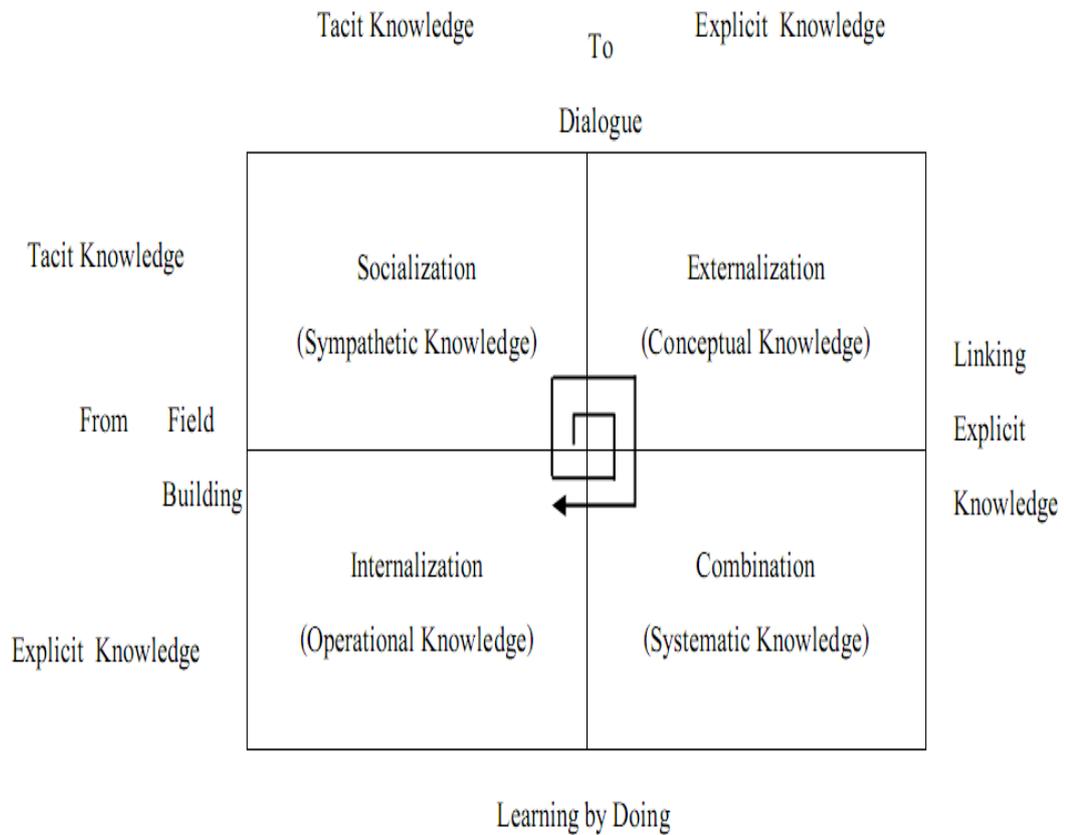
ระดับที่ 3: Know – why (รู้ว่าคำทำไม/รู้เหตุผล)เป็นความเข้าใจที่ลึกซึ้งเชิงเหตุผลที่สลับซับซ้อนขึ้น ภายใต้เหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ความรู้ในระดับนี้สามารถพัฒนาได้บนพื้นฐานของประสบการณ์ในการแก้ปัญหาและการอภิปรายร่วมกับผู้อื่น

ระดับที่ 4 : Care – why (ใส่ใจกับเหตุผล) เป็นความรู้ในลักษณะการสร้างสรรค์ที่มาจากตัวเอง บุคคลที่มีความรู้ในระดับนี้จะมีเจตจำนง แรงจูงใจ และการปรับตัวเพื่อความสำเร็จ

ดังนั้นในการจัดการความรู้ องค์การต้องคำนึงถึงระดับของความเร่งเพื่อก่อให้เกิดการบรรลุผลด้วย

2.1.4 การสร้างความรู้ในองค์กร (Knowledge Spiral: SECI Model)

Nonaka and Takeuchi (2000: 139 – 150) ได้นำเสนอแนวคิดเรื่องการสร้างและกระจายความรู้ในองค์กร ซึ่งเกิดเป็นวงจรความรู้ ระหว่างความรู้ที่อยู่ในตัวคน/ความรู้โดยนัย (Tacit Knowledge) กับความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) โดยใช้โมเดล SECI Knowledge conversion ในการอธิบาย ซึ่งแบ่งการสร้างความรู้เป็น 4 ขั้น ดังนี้

รูปที่ 3: การสร้างความรู้ในองค์กร (SECI Model)

ที่มา : Nonaka and takeuchi. (2000) Classic work: Theory of organizational knowledge creation ใน Morey, Maybury and Thuraisingham, Knowledge Management: Classic and contemporary works, 139-182.

ขั้นที่ 1 กระบวนการซัดเกลทาทางสังคม (Socialization : Tacit knowledge to Tacit Knowledge)

เป็นกระบวนการแบ่งปันประสบการณ์และการสร้างความรู้ที่เป็นนัย โดยที่บุคคลสามารถรับความรู้ที่เป็นนัยได้โดยตรงจากผู้อื่น โดยปราศจากการใช้ภาษาหรือการพูดคุยกัน คือ บุคคลจะได้รับความรู้ผ่านการดำรงชีวิตร่วมกันกับผู้อื่น มีการสังเกตซึ่งกันและกัน และการอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน สิ่งสำคัญของขั้นตอนนี้ คือ ประสบการณ์ (Experience)

ประสบการณ์ เกิดได้จากการสังเกต การลอกเลียนแบบ การฝึกหัด การลงมือปฏิบัติ เช่น พนักงานเข้าใหม่ จะเรียนรู้จากพนักงานที่มีประสบการณ์ผ่านการฝึกอบรมแบบ on the job training ดังนั้น ความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นในขั้นตอนนี้จึงมีลักษณะที่เรียกว่า “ความรู้ที่เห็นพ้องต้องกัน” (Sympathetic Knowledge)

ขั้นที่ 2: กระบวนการกระจายสู่ภายนอก (Externalization : From Tacit Knowledge to Explicit Knowledge)

ระหว่างขั้นตอนนี้ ความรู้ที่เป็นนัย หรือที่อยู่ในตัวคน จะเชื่อมต่อเข้ากับความคิดที่ชัดเจน กล่าวคือ ความรู้ที่ได้มาจากขั้นที่ 1 จะถูกนำมาแสดงให้เห็นในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้กว้างและครอบคลุมมากขึ้น ขั้นตอนนี้เป็นหัวใจของกระบวนการสร้างความรู้ เพราะเป็นขั้นที่ความรู้ที่เป็นนัย ถูกทำให้เป็นความรู้ที่ชัดเจน โดยผ่านการเปรียบเทียบ การใช้ตัวอย่าง การสร้างแนวคิดหรือตัวแบบ ขั้นตอนนี้จึงมีลักษณะที่เรียกว่า “ความรู้ที่เกี่ยวกับการสร้างแนวคิด” (Conceptual Knowledge)

ขั้นที่ 3 การรวมเข้าด้วยกัน (Combination : Explicit Knowledge to Explicit Knowledge)

ในขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการของการทำให้ความคิดต่างๆ เป็นระบบ เพื่อให้กลายเป็นความรู้ ความรู้ที่ชัดเจนถูกรวมกันโดยอาศัยการแลกเปลี่ยนของบุคคลเป็นหลัก ความรู้จะเกิดการรวมตัวกันผ่านสื่อต่างๆ เช่น การประชุม การสัมมนา การสนทนา การติดต่อผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ความรู้ลักษณะนี้เรียกว่า “ความรู้ที่เป็นระบบ” (Systematic Knowledge)

ขั้นที่ 4 กระบวนการรวมเข้าสู่ภายใน (Internalization : Explicit Knowledge to Tacit Knowledge)

ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการของการประมวลผลให้ความรู้ที่ชัดเจน กลายเป็นความรู้ที่เป็นนัย กล่าวคือ ความรู้ที่ชัดเจน (เป็นที่ประจักษ์) จากขั้นที่ 3 จะเปลี่ยนกับไปเป็นความรู้โดยนัยอีกครั้ง

ซึ่งเปรียบเทียบได้กับ การเรียนรู้จากกระทำ (Learning by Doing) ประสบการณ์ที่ผ่าน ชั้นที่ 1-2-3 ซึ่งประสบการณ์เหล่านั้น จะทำให้บุคคลกลายเป็นทรัพย์สินที่มีค่า ความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นจึงมีลักษณะที่เรียกว่า “ความรู้เชิงปฏิบัติการ” (Operational Knowledge)

แม้ว่าโมเดลของทั้งสองท่านจะเข้าใจง่าย แต่การแบ่งปันความรู้ที่เป็นนัยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (ชั้นที่ 1) หรือการเปลี่ยนให้เป็นการเรียนรู้ที่ชัดเจนผ่านกระบวนการกระจายสู่ภายนอก (ชั้น 2) ไม่ใช่เรื่องที่ย่าง่ายนัก ซึ่งมีหลายปัจจัยเข้ามาที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการจัดการความรู้เพื่อนำความรู้ไปแบ่งปันกันก็เป็นอีกส่วนที่มีความสำคัญ เช่นเดียวกัน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการหลายคนที่ให้คำอธิบายของการมีส่วนร่วมทั้งนักวิชาการภายในประเทศ และต่างประเทศ นักวิชาการภายในประเทศ ได้ให้คำอธิบายของการมีส่วนร่วม ดังนี้

กรรณิกา ชมดี (2524, หน้า 9-10) ได้ให้คำอธิบายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในบางสิ่งบางอย่าง รวมถึงความรับผิดชอบด้วย

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 183-185) ให้คำอธิบายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (mental and emotional involvement) ของบุคคลในสถานการณ์กลุ่ม (group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการ (contribution) ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย นอกจากความหมายที่กล่าวถึงแล้วนี้ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ยังได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ในรูปของสมการว่า

การมีส่วนร่วม = ความร่วมมือร่วมใจ + การประสานงาน + ความรับผิดชอบ

Participation = cooperation + coordination + responsibility

ความร่วมมือร่วมใจ หมายถึง ความตั้งใจของบุคคลที่จะมาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

การประสานงาน หมายถึง หนึ่งเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่มีประสิทธิภาพในการกระทำกิจกรรมหรือการงาน

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกผูกพันในการกระทำงานและในการทำให้เชื่อถือไว้วางใจ

ปรัชญา เวสาร์ช (2528, หน้า 4) กล่าวว่าการมีส่วนร่วมเป็นการที่ประชาชนได้ใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางอย่างของตน เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน เงินทุน วัสดุ ในกิจกรรมพัฒนานั้น การมีส่วนร่วมจะทำให้ประชาชนหลุดพ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนาและเป็นผู้กระทำให้เกิดกระบวนการพัฒนา ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นได้ทั้งวิธีการซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและเป็นเป้าหมายของการพัฒนาด้วย

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527, หน้า 6-7) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าหมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องรวมกันให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

นักวิชาการต่างประเทศได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ดังนี้

อาร์นสไตน์ (Amstein, 1969, p. 219) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพนั้นผู้เข้าไปร่วมจะต้องมีอำนาจและการควบคุมอย่างแท้จริง ในอันที่จะทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้บังเกิดผลขึ้นมาไม่ใช่เพียงแต่เข้าไปมีส่วนร่วมเฉยๆ

ดูจาล่าห์ (Daughah, 1970, p. 90) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม (participation) ว่าเป็นคำที่มีความหมายกว้างและใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน นักการศึกษาใช้คำนี้ในการอ้างอิงถึงการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรม หรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา นักรัฐศาสตร์ใช้คำนี้ในความหมายของการเข้าร่วมกับสถาบันทางการเมืองของชุมชน เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง นักสังคมวิทยาใช้ในความหมายของการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ส่วนกลุ่มอื่นๆ ใช้คำนี้ในความหมายของการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

รีดเดอร์ (Reeder, 1973, p. 72) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเข้าไปร่วมพบปะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและของกลุ่มด้วย

เบอร์กเลย์ (Berkley, 1975, p. 200) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การที่ผู้นำอนุญาตให้ผู้ตาม เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

โคเฮน และ อัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977, p. 6) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ในทัศนะของการพัฒนาชนบทว่า การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยการมีส่วนร่วมของ ประชาชน 4 ประการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่า จะทำอะไร และทำด้วยวิธีการ อย่างไร มีส่วนในการดำเนินโครงการตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการและการ ร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ มีส่วนในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจาก โครงการพัฒนา และ มีส่วนในการประเมินโครงการ

หวัง (Whang, 1981, pp. 91-92) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการเข้าไปดำเนินงานของบุคคลหรือของกลุ่มเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของตน หรือ เพื่อให้การสนับสนุนทางด้านกำลังงาน หรือทรัพยากรต่อสถาบัน หรือระบบที่ครอบคลุมการ ดำเนินชีวิตของพวกเขา

สหประชาชาติ (United Nation, 1981, p.5) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การสร้างโอกาสให้สมาชิก ทุกคนของชุมชน และสมาชิกในสังคมที่กว้างกว่า สามารถเข้ามามี ส่วนร่วมช่วยเหลือ และเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมทั้งมี ส่วนได้รับประโยชน์จากผลของการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน

ไวท์ (White, 1982, อ้างถึงใน กรมการพัฒนาชุมชน, 2529, หน้า 11) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 มิติด้วยกัน มิติที่หนึ่ง คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะไร ควรทำ และทำอย่างไร มิติที่สองมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ ตัดสินใจ และมิติที่สาม มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานและยังมี อีกมิติหนึ่งที่น่าจะพิจารณาเป็นมิติที่สี่ คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

องค์การยูนิเซฟ (UNICEF, 1982 อ้างถึงใน Midgley, 1986, p. 27) ให้ความหมายเชิง ปฏิบัติการของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีอิสระในตนเอง และการ มีส่วนร่วมของชุมชน โดยโครงการนั้นจะประสบความสำเร็จเมื่อชุมชนเป็นผู้กำหนดความต้องการ

และใช้ประโยชน์จากโครงการนั้นๆอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเมื่อบุคคลภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้องได้ ถอนตัวออกไปแล้ว โครงการนั้นๆ ก็ยังคงดำรงอยู่ต่อไปได้

มิดเกลย์และคนอื่นๆ (Midgley & Others, 1986, p. 25) อ้างถึงข้อตกลงของสภาเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Economic and Social Council States) ปี 1929 ที่ได้อภิปรายเรื่องการมีส่วนร่วม และสรุปว่า การมีส่วนร่วมนั้นต้องการการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องตามแบบประชาธิปไตยจากประชาชนอย่างสมัครใจใน 3 ประการคือ เป็นเรื่องที่สนับสนุนต่อการพัฒนา มีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นผลจากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาคกัน และมีความเชื่อถือในการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบายและแผนรวมทั้งการนำโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปสู่การปฏิบัติ

โอคเลย์และมาร์สเดน (Okley & Maisden, 1987, pp. 19-21) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมโดยกว้างว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยสมัครใจ การให้ประชาชนเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจและกระบวนการดำเนินงานของโครงการ ตลอดจนการร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการ ส่วนความหมายที่ระบุเจาะจง หมายถึง การที่ประชาชนมีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่จะเข้ามาช่วยแก้ปัญหาของเขา ให้เขาเป็นผู้มีความริเริ่ม และมุ่งใช้ความพยายาม และความเป็นตัวของตัวเองเข้าดำเนินการและควบคุมทรัพยากร ตลอดจนระเบียบในสถาบันต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ ซึ่งเป็นการแสดงถึงสภาพของการมีส่วนร่วมที่เน้นให้กลุ่มดำเนินการ และมีจุดสำคัญที่จะให้การมีส่วนร่วมนั้นเป็นการปฏิบัติอย่างแท้จริง มิใช่เป็นไปอย่างเฉยเมยหรือมีส่วนร่วมพอเป็นพิธีเท่านั้น

กุสตาโว (Gustavo, 1992, p. 4) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมนั้นโดยปกติทั่วไปเป็นที่เข้าใจกันว่าหมายถึง การเข้าไปมีหน้าที่หรือมีส่วนร่วมรับผิดชอบบางสิ่งบางอย่าง แต่ต่อมาความหมายของการมีส่วนร่วมมีความชัดเจนลึกกลงไปมากกว่าเพียงการมีส่วนร่วมรับผิดชอบเมื่อการมีส่วนร่วมนี้เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการในการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบของแต่ละบุคคลหรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม

เดวิสและนิวสตรอม (Devis & Newstrom, 1985, อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2537, หน้า 182) ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมนั้นเกี่ยวข้องกับ การเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย (involvement) การให้หรือเสียประโยชน์ (contribution) และการรับผิดชอบ (responsibility)

จากความหมายที่กล่าวถึงข้างต้น พบว่านักวิชาการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการมีส่วนร่วม ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ คือ การมีส่วนร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลมีความสำคัญรองลงมา ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กิจกรรมใดๆ ที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจ ดำเนินการ ร่วมประเมินผล และรวมถึงร่วมรับผลที่เกิดจากการดำเนินการนั้นๆ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional threats)

ในงานของ Dosch เรื่อง Regional Security: Legacies and new challenges (Jorn Dosch, 2012, pp. 156-158) ภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่ ตามประวัติศาสตร์แล้ว มีพื้นฐานมาจากแนวคิดเกี่ยวกับอธิปไตยและเขตแดนของรัฐในช่วงสงครามเย็น โดยเฉพาะช่วงสงครามเวียดนาม ซึ่งความขัดแย้งเรื่องพรมแดนและการใช้อาวุธกลายเป็นประเด็นใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างไรก็ตามแม้ปัญหาเรื่องพรมแดนจะยังคงอยู่และยังไม่สามารถแก้ไขได้ และสงครามเย็นจะสิ้นสุดลง แต่ภาพรวมภัยความมั่นคงในภูมิภาคนี้เริ่มเปลี่ยนไปในปลายทศวรรษ 1980 รวมทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ที่แผ่ขยายไปทั่วโลกจนทำให้เกิดประเด็นเรื่องท้องถิ่นขึ้น ความเป็นท้องถิ่น หรือความขัดแย้งในระดับชาติพื้นตัวขึ้นมาจนกระทบต่อความมั่นคงในระดับภูมิภาคอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ ประเด็นใหญ่เรื่องความมั่นคงในช่วงหลังสงครามเย็นก็คือประเด็นเรื่องความมั่นคงมนุษย์ ซึ่งเป็นประเด็นที่มีนัยยะถึงความมั่นคงรูปแบบใหม่มากกว่า นอกจากนี้ Dosch ยังเห็นว่าประเด็นเรื่องความมั่นคงมนุษย์ได้รับแรงสนับสนุนมาจาก UN Development Programme (UNDP) ด้วย ทำให้ประเด็นนี้มีความสำคัญมากขึ้น

ในขณะที่ Gareth Evans (Evans, 1999, p. 59) มองว่า ที่ผ่านมา ความมั่นคงแบบเดิมมีลักษณะจากสูงลงต่ำ เน้นเรื่องการปกป้องรัฐจากการบ่อนทำลายในทางกายภาพหรือทางอุดมการณ์ ส่วนความมั่นคงมนุษย์ซึ่งเป็นความมั่นคงรูปแบบใหม่ มีลักษณะกลับกันคือเน้นจากต่ำขึ้นไปหาสูง โดยมีพื้นฐานอยู่ที่เรื่องผู้คนและชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขา

แนวคิดเรื่องภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่ มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นแนวคิดที่ยกระดับปัญหาการคุ้มครองมนุษย์ให้กลายเป็นปัญหาระดับโลกที่แต่ละประเทศจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมรับมือ ด้วยการแสดงให้เห็นว่าปัญหาความมั่นคงของประชากรในประเทศเป็นภัยความมั่นคงที่กระทบต่อชาติและโลกได้ นอกจากนี้ แนวคิดเรื่องภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่ยังสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในมิติใหม่ที่เน้นนโยบายด้านอื่นมากกว่าด้านการทหาร

ประยุทธ์ จันทร์โอชา (2551) การสิ้นสุดของยุคสงครามเย็นเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงโลกภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ภัยคุกคามรูปแบบเดิม (Traditional threats) หรือภัยคุกคามตามแบบ (Conventional threats) ที่กระทำโดยรัฐต่อรัฐ ต่ออำนาจอธิปไตยและบูรณภาพเหนือดินแดนของรัฐ ซึ่งเป็นภัยคุกคามทางทหาร (Military threats) นั้นได้ลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ภัยคุกคามรูปแบบอื่นที่มีใช้คุกคามทางทหาร (Non-Traditional threats) กลับมาสร้างปรากฏการณ์ให้เห็นโดยทั่วไปและมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขยายวงกว้างไปทั่วโลก

เมื่อกล่าวถึงความหมายของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional threats) มีการอธิบายกันอย่างกว้างขวางในกลุ่มนักวิชาการ ภายใต้บริบทและมุมมองที่แตกต่างกันออกไป แต่ที่โดดเด่นที่สุด คือ กลุ่มของ คริสต์ แอบบอต, พอล โรเจอร์ส และจอห์น สโลโบดา (Christ Abbott, Paul Rogers and John Sloboda) พวกเขาได้เขียนหนังสือ “Global Response to Global Threats” ซึ่งได้แบ่งประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ภัยจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change) ผลจากการใช้พลังงานจากซากฟอสซิล ที่ส่งผลให้เกิด “ผลกระทบเรือนกระจก” (Greenhouse Effect) ทำให้หลายประเทศกำลังมุ่งไปที่พลังงานนิวเคลียร์ โดยแท้ที่จริงแล้วพลังงานนิวเคลียร์กลับไม่ใช่คำตอบที่แท้จริง เพราะการใช้พลังงานนิวเคลียร์กันอย่างแพร่หลายกลับกลายมาเป็นแนวโน้มที่ก่อให้เกิดการแพร่กระจายของ

เทคโนโลยีและอาวุธนิวเคลียร์ ดังนั้นถ้าต้องการสร้างความมั่นคงที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นแล้ว มนุษย์ควรที่จะพยายามหาพลังงานด้านอื่นๆ มาทดแทนพร้อมๆ กับการรณรงค์ในเรื่องของการประหยัดพลังงานและใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า

2. ภัยจากการแข่งขันแย่งชิงทรัพยากร (Competition over Resources) เป็นประเด็นสำคัญประการหนึ่งที่เกิดจากการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติอย่างมหาศาลที่ก่อให้เกิดการแสวงหาและแย่งชิงเพื่อที่ครอบครองแหล่งพลังงาน ดังเช่นการเข้ารุกรานและยึดครองอิรักของสหรัฐฯ ภายใต้กรอบของการพัฒนาและครอบครองอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (Weapons of mass Destruction – WMD) ตามที่สหรัฐฯ กล่าวอ้าง แต่ปรากฏว่าหลังจากที่เข้าทำการยึดครองแล้ว กลับปรากฏว่าไม่มีอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงตามที่กล่าวอ้างแต่ประการใด

3. ภัยจากการเกิดขึ้นใหม่ของชนกลุ่มน้อยในสังคมใหญ่ (Marginalization of the Majority World) จากสภาพเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงก่อให้เกิดการกระจุกตัวของความเจริญและความมั่งคั่ง ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในแง่ของคุณภาพชีวิตมีช่องว่างระหว่างกลุ่มต่างๆ ทั่วโลก อันนำมาซึ่งความรู้สึกที่ไม่เท่าเทียมกัน ความอิจฉา โกรธ เกลียดชัง เอารัดเอาเปรียบ ความรู้สึกแปลกแยก และในที่สุดก็มีการแสดงออกที่ต่างกัน ทำให้บางกลุ่มใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการต่อรองหรือสร้างความเท่าเทียม ดังเช่น การอพยพย้ายถิ่นฐานของชนกลุ่มน้อยในประเทศต่างๆ กลุ่มผู้ติดเชื่อเอชไอวี และการก่อการร้าย เป็นต้น ดังในปัจจุบันปัญหาของการก่อการร้ายได้แพร่กระจายจนไม่สามารถทำการควบคุมได้ และผู้ที่เสียชีวิตจากการติดเชื่อเอชไอวีมีมากกว่าผู้ที่เสียชีวิตจากการก่อการร้าย

4. ภัยจากการแพร่ขยายอิทธิพลทางทหาร (Global Militarization) ถึงแม้สงครามเย็นยุติลง ส่งผลให้เหลือขั้วอำนาจเดียวซึ่งน่าที่จะเป็นผลดีและลดการสะสมอาวุธของประเทศต่างๆ ทั่วโลก แต่สถานการณ์ไม่ได้เป็นเช่นนั้น ทั้งนี้เพราะสหรัฐฯ เองกลับพยายามที่จะก้าวขึ้นเป็นมหาอำนาจเพียงชาติเดียว จึงส่งผลให้เกิดการขยายอิทธิพลทางทหารอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้กลืนอายุของระบบอาวุธนิวเคลียร์ และรวมไปถึงอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ดังเช่นอาวุธชีวภาพ และอาวุธเคมีที่หลายๆ ประเทศมองข้ามไป

นอกจากนี้ยังมีการให้คำนิยามและแบ่งประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในลักษณะแยกย่อยลงไป เช่น ภัยคุกคามจากโรคระบาด (Epidemiology) ภัยคุกคามทางสารสนเทศ (Information) ภัยจากอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational crime) ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) และภัยคุกคามทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics)

สำหรับประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศโดยตรงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาและการทหาร ในลักษณะที่ภัยคุกคามได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นตามลำดับจากปัจจัยบวกของกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปิดเสรีการค้า การเงิน การลงทุน ความก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนผู้คนมีการย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใดๆที่ได้ให้คำนิยามแบ่งประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ชัดเจน จนกระทั่งประมาณต้นปี 2550 หน่วยงานด้านความมั่นคงได้มีการตื่นตัวอย่างสูงในความพยายามที่จะกำหนดกรอบแนวคิดเรื่องภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ดังนั้นสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) จึงกำหนดประเภทของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย 9 ประการคือ

1. ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม
2. ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบและสถาบันการเมือง
3. การขาดการสมดุลงของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและโรคระบาด
5. ความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
6. การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ
7. แรงงานต่างด้าวและผู้หลบหนีเข้าเมือง
8. ยาเสพติด
9. ความยากจน

จะเห็นได้ว่าภัยคุกคามรูปแบบใหม่นี้มีความมุ่งหมายที่แคบลงและเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยมากกว่าตะวันตก โดยปัญหาของสังคมไทยเกิดจากปัจจัยภายในประเทศและปัจจัยภายนอกประเทศ โดยเป็นปัญหาในเชิงโครงสร้างภายในของสังคม ที่ประชากรในเมืองกับในชนบทมีความเหลื่อมล้ำทั้งทางเศรษฐกิจ การศึกษา และยังมีการดูแลด้านสาธารณสุขไม่ทั่วถึง รวมทั้งสื่อยังเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ค่านิยมของคนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ 2550, หน้า 2-3)

นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีปัญหาที่สั่งสม ในเรื่องปัญหาสุขภาพเสพติด อาชญากรรม ประกอบกับผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ อาทิ อาชญากรรมข้ามชาติ โรคระบาดซ้ำและโรคอุบัติใหม่ ความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมกับวัฒนธรรม พฤติกรรมการบริโภค ความทันสมัยของสื่อและอินเทอร์เน็ต พฤติกรรมความเสี่ยงด้านสุขภาพ ซึ่งปัญหาต่างๆดังกล่าวล้วนเกิดขึ้นจนปัญหาระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว และมีการขยายตัวไปสู่ปัญหาของชุมชนและสังคมในที่สุด ส่งผลให้สังคมไทยมีศักยภาพในการรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนี้สังคมไทยในปัจจุบันยังมีปัญหาความมั่นคงที่สั่งสมมานานและมีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ ปัญหาไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ โดยปัญหานี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม แต่กลับได้รับการแก้ไขโดยขาดความไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ ส่งผลให้ปัญหาดังกล่าวยังคงดำเนินต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนาน

กระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้เกิดเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) กล่าวคือ มีการรวมตัวทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า และเงินทุน ส่งผลให้ไทยต้องปรับตัวด้วยการดำเนินนโยบายการค้าเชิงรุกเพื่อให้ภาคธุรกิจเข้าสู่ภาวะการณแข่งขันกับนานาประเทศได้มากขึ้น การพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้เกิดองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยีเชิงพาณิชย์ ซึ่งประเทศไทยต้องหาแนวทางในการนำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของคนไทย การเปลี่ยนแปลงทางสังคมสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ สังคมที่มีปัญหาด้านการออมและมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริโภค ซึ่งไทยควรแก้ปัญหาโดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจพร้อมไปกับการหาแนวทางป้องกันการแพร่ขยายของวัฒนธรรมต่างชาติที่ก่อให้เกิดค่านิยมและการบริโภคที่ไม่พึงประสงค์

การเคลื่อนย้ายคนโดยเฉพาะแรงงานและผู้ประกอบการมีการเคลื่อนย้ายข้ามชาติได้อย่างเสรีทั้งโดยถูกต้องกฎหมายและลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งประเทศไทยต้องมีการจัดการที่เหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์เนื่องจากแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่มักสร้างปัญหาความมั่นคงแก่ประเทศในหลายด้าน และการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ภาวะโลกร้อน ภัยพิบัติ ระบบนิเวศน์และความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้ต้องมีมาตรการจัดการกับสิ่งแวดล้อมในเชิงป้องกันและรักษาด้วยการใช้รูปแบบการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตลอดจนการใช้พลังงานอย่างรู้คุณค่าและมีการพัฒนาพลังงานทางเลือกโดยเฉพาะที่เป็นพลังงานสะอาดด้วย

เป็นที่ยืนยันแล้วว่าประเทศไทยจะต้องเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในหลากหลายมิติอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนองค์ภาครัฐ เพื่อรองรับภัยดังกล่าว ซึ่งรัฐบาลได้มีการประกาศนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติปี พ.ศ.2549 ในการเตรียมความพร้อมขององค์กรที่เกี่ยวข้อง กองทัพไทยในฐานะที่เป็นองค์กรหลักด้านความมั่นคงจะต้องขานรับนโยบายของรัฐบาลด้วยการปรับเปลี่ยน ทั้งในด้าน โครงสร้างองค์กร การบริหารจัดการ การกำหนดอำนาจหน้าที่ การจัดสรรงบประมาณ และการกำหนดหลักนิยมทางทหาร ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในอนาคต

ดังนั้นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ในงานวิจัยนี้จึงหมายถึง ภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่คุกคามทางทหาร ได้แก่ ความมั่นคงด้านอาหาร ความมั่นคงไซเบอร์ ความมั่นคงด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ และการก่อการร้าย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่และความมั่นคงในแง่มุมต่างๆ ที่แตกต่างกัน คล้ายคลึงกันบ้าง ซึ่งน่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

เกียรติศักดิ์ วิเวก (2557, หน้า 123 – 132) ได้ศึกษาเรื่อง ความท้าทายการป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ตามแนวชายแดนกองทัพภาคที่ 2 ในการเข้าสู่ประชาคมการเมืองและความ

มั่นคงอาเซียน (APSC) พบว่า สถิติการจับกุมการกระทำผิดในห้างที่ผ่านมา แนวโน้มการกระทำผิดมีสูงขึ้น และจะทวีความรุนแรงมากขึ้นจึงต้องมีการวางแผน และบูรณาการหน่วยงานทุกภาคส่วน รวมทั้งประชาชนตามแนวชายแดนในการบริหารจัดการการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นองค์รวม ในส่วนของกองทัพภาคต้องมีการพัฒนาเสริมสร้างกำลังกองทัพ และปรับปรุงแนวทางการป้องกันชายแดนให้พร้อมปกป้องบูรณาการแห่งดินแดนอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติ โดยมีการเตรียมกำลังให้มีความพร้อมในทุกด้านจากทรัพยากรที่มีอยู่ และจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยเหนือบางส่วน เช่น อาวุธยุทโธปกรณ์ที่ขาดอัตรา, เครื่องมือที่มีความทันสมัย, กรอบแนวทางในการปฏิบัติงานในภารกิจต่างๆ และการผลักดันความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติงานที่จำเป็นต้องได้รับอนุมัติจากหน่วยเหนือ ในด้านการเตรียมความพร้อมของราษฎรตามแนวชายแดนในการป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่เป็นสิ่งสำคัญที่จะกระทำควบคู่กันไป เพื่อให้ประชาชนรู้ว่าเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้วมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะการระเบิดจากภายใน การสร้างความเชื่อมโยง และส่งเสริมการจัดตั้งประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียนเป็นการป้องกันตั้งแต่ต้นเหตุที่ทุกหน่วยงานจะต้องประสานสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านให้มีความไวเนื้อเชื่อใจ แต่หากเกิดปัญหา หน่วยงานต่างๆ จะต้องร่วมกันปฏิบัติงานแบบบูรณาการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการพื้นที่ตามแนวชายแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้กองกำลังป้องกันชายแดนเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการพื้นที่ที่มีภูมิประเทศยากลำบาก สำหรับในพื้นที่ชุมชนและช่องทางผ่านแดนต่างๆ ให้เป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่นๆ

ประยุทธ์ จันทร์โอชา (2551, หน้า 55) ได้ศึกษาเรื่อง “กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่” พบว่า แนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่จะเป็นภัยที่มีความซับซ้อน หลากหลายมิติร่วมกัน และจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ภัยคุกคามนี้จะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคมไทยโดยตรง เฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความมั่นคงของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างปัญหารากเหง้าของประวัติศาสตร์และปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งมีความเชื่อมโยงของผู้ก่อการร้าย อาชญากรรม และขบวนการค้ายาเสพติดทั้งในประเทศและนอกประเทศ ทั้งนี้การป้องกันและแก้ไข

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของรัฐบาลปัจจุบันมีลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่มีองค์กรที่ชัดเจนรับผิดชอบ บูรณาการ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถ ป้องกันยับยั้ง และแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าได้อย่างมีระบบตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุการณ์ และเมื่อเกิด เหตุการณ์ภัยที่ร้ายแรง สังคมไทยอาจจะต้องตกอยู่ในสภาวะระส่ำระสาย เสียขวัญ จนขยายวง กว้างไปสู่ความมั่นคงด้านอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในพื้นที่ภาคเหนือ ในขณะที่มีกลุ่มก่อการร้ายโจมตีด้วยการลอบวางระเบิดหลายๆ จุดพร้อมกันในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร และกลุ่มก่อความไม่สงบภาคใต้ให้รุนแรงขึ้นอีก ในสถานการณ์วิกฤตภัยร้ายแรงนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กองทัพไทย ซึ่งเป็นกลไกทางด้านความมั่นคงของรัฐบาล ที่มีขีด ความสามารถและศักยภาพสูงในการจัดการกับปัญหาความมั่นคงในลักษณะภัยคุกคามรูปแบบ ใหม่ที่เป็นองค์รวม (Holistic) จะได้เตรียมปรับบทบาทและโครงสร้างการจัดของกองทัพให้ เหมาะสม เพื่อเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วนเฉียบพลันในอนาคต อันจะ ทำให้กองทัพได้เป็นที่พึ่งและมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นต่อสังคมไทย

สีดา สอนศรี (สีดา สอนศรี, 2547, หน้า 149 - 227) ได้เสนอบทความเรื่อง ความร่วมมือ ส่วนภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : จากสงครามเย็นสู่โลกาภิวัตน์ ซึ่งได้เสนอว่า แนวคิดของ Karl W. Deutsch ไม่สามารถนำมาใช้กับการรวมกลุ่มในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ เนื่องจาก ปัจจัยทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม ของนักคิดตะวันตกไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ตะวันออกได้ ความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นความร่วมมือแบบ Cooperation System ซึ่งรวมกัน แบบหลวมๆ ไม่มีการมอบอำนาจอธิปไตยให้กับองค์กรกลาง ในขณะที่ปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการเพิ่มการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจพร้อมกับเกิดปัญหาใหม่ในโลก เช่น ผู้อพยพ สิ่งแวดล้อม การก่อการร้าย เป็นต้น อาจกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น

พัชราวลัย วงศ์บุญสิน (2548, หน้า 14 - 66) ได้เสนอบทความเรื่อง พัฒนาการความ ร่วมมือของอาเซียนด้านการเมืองและความมั่นคง ซึ่งได้ค้นคว้าเกี่ยวกับความร่วมมือของอาเซียน ด้านการเมืองความมั่นคงในกรอบกว้างๆ เริ่มตั้งแต่ยุคก่อนและหลังสงครามเย็น จนถึงยุคโลกาภิ

วัฒน์ โดยสรุปว่าอาเซียนยังมีแนวทางและแผนการดำเนินการในบริบทที่ค่อนข้างจำกัด และขาดความชัดเจนต่อการแก้ไขปัญหาย่างเป็นองค์รวม ทั้งที่ปัญหาความมั่นคงที่จะเกิดขึ้นนั้นมีความท้าทายจากรูปแบบใหม่ๆ ของยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งนอกจากปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติแล้ว ยังมี การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการทัศน์ทางการเมืองที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทั้งในระดับสากล ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับชุมชน และระดับปัจเจกบุคคล ภายใต้ภาวะแวดล้อมทางความมั่นคงที่เปลี่ยนไปดังกล่าว อาเซียนจำเป็นต้องพิจารณาแนวทางในกระบวนการความร่วมมือว่าจะตอบโต้กับปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างทันการณ์และตรงจุดมากขึ้นอย่างไร แทนที่จะเน้นความร่วมมือในระดับบริบทแวดล้อมของปัญหาและเครื่องมือของนโยบาย

ทงศักดิ์ อภิรักษ์โยธิน (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนด้านจังหวัดตาก” จากผลการวิจัยพบว่า การแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลนั้น การที่อาศัยความเชื่อมโยงภารกิจที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ทุกภาคส่วนของสังคมมองเห็นภาพของกระบวนการค้ายาเสพติดเป็นภาพเดียวกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะระดับนโยบาย เพื่อนำไปสู่การบูรณาการในระดับแนวความคิด (Conceptual framework) ก่อนเป็นลำดับแรก และนำไปสู่การต่อสู้ที่มีลักษณะการรวมพลังส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้หนุนเสริมซึ่งกันและกัน (Synergy) การแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับต่าง ๆ แม้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นบริหาร อำนวยการทั้งในระดับนโยบาย จนถึงระดับปฏิบัติ แต่การดำเนินการส่วนใหญ่กระทำในรูปของ คณะทำงาน ไม่ได้ทำงานในรูปแบบกระบวนการเพื่อนำไปสู่การตกลงใจที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และการอาศัยรูปแบบของการประชุมคณะทำงานซึ่งการดำเนินการได้มีการแยกส่วนเฉพาะหน่วยงาน ความมั่นคงทำให้ขาดการบูรณาการกับการดำเนินการด้านเศรษฐกิจอย่างจริงจัง ด้านหนึ่งอาจสร้างปัจจัยเอื้ออำนวยต่อความรุนแรงของสถานการณ์ยาเสพติด อีกด้านหนึ่งตามแก้ปัญหา ผลกระทบ รวมทั้งความพยายามบูรณาการภารกิจที่มีลักษณะขัดแย้งกัน หรือขัดแย้งในบทบาท ภาระหน้าที่ในตัวบุคลากรและระหว่างองค์กร หน่วยงาน การทำงานซ้ำซ้อนทั้งในเชิงพื้นที่ และ

ภารกิจ การแข่งขันผลงาน และสินบนรางวัล รวมทั้งการดำเนินตามนโยบายด้านเศรษฐกิจกับประเทศพม่า ไม่ได้ยับยั้งผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพม่าและการแก้ไขปัญหาของพม่า ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ยาเสพติดและการแก้ไขปัญหายาเสพติดของจังหวัดตากมาเป็นสาระสำคัญในการดำเนินการในกระบวนการวางแผน ก่อให้เกิดการมองต่างมุม นำไปสู่ความขัดแย้งที่ฝังลึกอยู่ในความคิด เป็นอุปสรรคสำคัญของการบูรณาการ ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดยุทธศาสตร์ร่วมของส่วนต่าง ๆ ของจังหวัด ซึ่งการดำเนินการเพื่อให้บรรลุแนวทางดังกล่าว ยังขาดองค์การด้านกระบวนการด้านการข่าวที่มีประสิทธิภาพ ที่จะวาดภาพได้ครอบคลุมกิจกรรมของกระบวนการยาเสพติด ในด้านการกำหนดนโยบายขององค์การกระบวนการวางแผนที่สมบูรณ์และมีความสามารถในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การปฏิบัติงานด้วยโครงสร้างตามปกติ ด้วยวิธีการเชื่อมโยงภารกิจในรูปแบบคณะทำงาน ไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้ ภารกิจดังกล่าวต้องอาศัยองค์การที่มีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อทำหน้าที่ตามกระบวนการบริหารจัดการ ทั้งนี้ให้มีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดให้สามารถปฏิบัติการเชิงรุกในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ทันต่อการปรับตัวของกระบวนการยาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการอยู่ตลอดเวลา แนวโน้มการผลิต การลำเลียง การค้า และการแพร่ระบาดของยาเสพติดตามแนวชายแดนด้านจังหวัดตาก จะมีแนวโน้มสูงขึ้นตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น ทั้งนี้มีปัจจัยที่จะต้องพิจารณาร่วมด้วยคือแนวทางวิธีการแก้ปัญหาคความไม่สงบภายในประเทศของพม่า ความร่วมมือของพม่ากับจีน ในการกดดันกลุ่มว่า (UWSA) ซึ่งผลิตยาเสพติด

โดยผู้วิจัยได้เสนอแนะไว้ดังนี้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านยุทธการและการข่าวที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวและกระบวนการวางแผน รวมทั้งการดำเนินการตามกระบวนการบริหารจัดการเพื่อเอาชนะยาเสพติดในลักษณะเป็นฝ่ายอำนวยการของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ศึกษาความเกี่ยวข้องเชื่อมโยง ในบทบาทหน้าที่ของส่วนราชการ เอกชน และภาคประชาชน ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งปัญหาความขัดแย้งกัน หรือสนับสนุนกันระหว่างภารกิจที่ได้รับมอบด้านยาเสพติดกับหน้าที่หลัก ตามโครงสร้างการจัดปกติ แล้วจัดโครงสร้างองค์การในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดให้ชัดเจน กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบส่วนต่างๆ ขององค์การโดย

พิจารณาให้ครอบคลุมกิจกรรมในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด และความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ รวมทั้งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทั้งด้านป้องกันและปราบปราม มอบหมายหน้าที่ให้ศูนย์ปฏิบัติการด้านยุทธการ และการข่าว ดำเนินการตามกระบวนการข่าวกรองยาเสพติด กระบวนการบริหารจัดการในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ซึ่งได้แก่การผลิตข่าวกรอง สนับสนุนด้านยุทธศาสตร์และยุทธวิธี วางแผนและอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติบรรลุภารกิจที่กำหนด จัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดของจังหวัดตาก โดยพิจารณาให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม กับความมั่นคงให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างบูรณาการ ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จอยู่ที่การปรับทัศนคติ การมองภาพสถานการณ์ยาเสพติดให้เป็นภาพเดียวกันร่วมกันกำหนดเป้าหมายการดำเนินการให้ชัดเจน กำหนดความสัมพันธ์ของเป้าหมายเพื่อเป็นหลักในการบูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ เพื่อดำเนินการให้ลักษณะทู่เมทธิพยากร เข้าแก้ปัญหาตามลำดับความเร่งด่วนของเป้าหมายอย่างประสานสอดคล้อง ยึดถือเป้าหมายตามยุทธศาสตร์เชื่อมโยงกิจกรรม และบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านการพัฒนา กับการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแล้วจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณร่วมกันเพื่อให้เกิดผลในการบูรณาการอย่างแท้จริง และให้ความสำคัญต่อการพิจารณากำหนดมาตรการเพื่อแก้ปัญหารายละเอียดของระดับปฏิบัติการ โดยพุ่งเล็งที่ข้อจำกัดและข้อขัดแย้งในภารกิจต่าง ๆ ด้วยมาตรการกำหนดหน้าที่ความสัมพันธ์และจัดทำแผนที่สมบูรณซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง และการขาดแคลนบุคลากร เครื่องมือ และงบประมาณในระดับหนึ่ง ให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาอุปสรรค ในการส่งเสริมการค้าชายชายแดน อันเนื่องมาจากการสกัดกั้นยาเสพติด ซึ่งต้องตรวจสอบสินค้าผ่านแดน โดยวิธีการเพิ่มขีดความสามารถในการตรวจของหน่วยงานที่มีหน้าที่ ให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ผสมผสานกับการควบคุม และการตรวจ ณ พื้นที่ภายในของหน่วยที่เกี่ยวข้องโดยการเชื่อมโยงระบบการควบคุมกันอย่างแน่นอน แฝงระหว่างหน่วยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ภายในกับหน่วยงานบริเวณชายแดน

การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน และประชาชน จะต้องดำรงการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องโดยกระบวนการสร้างความขัดแย้งให้กับชุมชน และอย่างน้อย จะต้องดำเนินการให้นานเพียงพอที่จะกดดัน และขจัดอิทธิพล อำนาจมืดที่ครอบงำให้ออกจากชุมชน และให้มั่นใจว่าชุมชนมีความ

เข้มแข็งเพียงพอที่จะไม่ถูกอิทธิพลใหม่เข้าครอบงำ ด้วยการสร้างกลไกตรวจสอบ และเฝ้าระวัง และกดดันต่อการกระทำผิดกฎหมายทุกรูปแบบด้วยมาตรการทางกฎหมาย จัดการให้ความรู้อย่างจริงจังเกี่ยวกับภารกิจการแก้ไขปัญหายาเสพติดของทุกฝ่ายให้มีความเข้าใจร่วมกัน ว่าการแก้ปัญหาเกี่ยวเนื่องกับเรื่องใดบ้าง และทุกฝ่ายมีบทบาทสนับสนุนซึ่งกัน และกันอย่างไรเพื่อสร้างการบูรณาการในระดับความคิดซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติที่มีการบูรณาการกลุ่มเป้าหมายลำดับแรกคือ ระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ รวมทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติด้านกระบวนการข่าวและการวางแผน ให้มีความสำคัญกับการแก้ปัญหาของผู้ปฏิบัติในรายละเอียดอย่างจริงจังโดยต้องไม่มองว่าเป็นปัญหาเล็กน้อย เช่น ความลับของข้อมูล ข้อจำกัดในด้านกฎหมาย งบประมาณการประสานงาน ความไม่สอดคล้องหรือขัดแย้งในบทบาทภาระหน้าที่ในตัวบุคลากรและระหว่างองค์กร หน่วยงาน การทำงานซ้ำซ้อนทั้งในเชิงพื้นที่และภารกิจ การแย่งชิงผลงานและสินบนรางวัล การบูรณาการการทำงานเป็นทีม การขาดแคลนกำลังคน เครื่องมืองบประมาณ ซึ่งกระบวนการวางแผนที่สมบูรณ์จะช่วยให้ปัญหาเหล่านี้บรรเทาเบาบางลงได้มากเพราะผู้ปฏิบัติเป็นกลไกสำคัญที่สุดในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

สุรศักดิ์ หุ่นเจริญ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทของกองทัพในการต่อต้านการก่อการร้าย” จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของกองทัพในการต่อต้านการก่อการร้ายพบว่ามีจุดแข็งจุดอ่อน และอุปสรรคอยู่หลายประการ ผู้วิจัยได้เสนอแนะไว้ดังนี้ การกำหนดบทบาทและพัฒนา กองทัพ จะต้องดำเนินการทั้งองค์บุคคล องค์วัตถุ และการบริหารจัดการไปพร้อมๆ กัน กล่าวคือ ต้องมีการบริหารกำลังพลให้มีองค์ความรู้กับมีความต่อเนื่องในการบรรจุอย่างเพียงพอ รวมทั้งต้องมีการแสดงความพร้อมทั้งองค์บุคคล การสาธิต และการฝึกพร้อมฝึกผสมกับต่างประเทศ และส่งกำลังเข้าร่วมปฏิบัติการกับกองกำลังของสหประชาชาติและเพิ่มเติมหลักสูตรการต่อต้านการก่อการร้ายทั้งชั้นพื้นฐานและขั้นสูง กับหลักสูตรนิติวิทยาศาสตร์เพื่อการข่าวกรอง ตลอดจนการพัฒนาโปรแกรมและการสร้างนักแฮกเกอร์หรือแคร็กเกอร์ จะต้องปรับปรุงและจัดหาอาวุธและยุทธโศปกรณ์ประจำหน่วยและประจำกายให้ทันสมัยเท่าเทียมหรือสูงกว่ากลุ่มก่อการร้ายและต้องพร้อมต่อการเผชิญภัยคุกคามสงครามยุคที่ 4 และต้องจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ติดตามอาวุธ

ยุทธโศภณที่ล่อแหลมต่อการถูกขโมยจากคลังหรือถูกช่วงชิงจากผู้ก่อการร้าย รวมทั้งอุปกรณ์สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โทรคมนาคมทั้งหน่วยทหารบกและหน่วยทหารเรือ

การบริหารจัดการจะต้องมีเอกภาพการบังคับบัญชา มีการจัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูล การข่าวทั้งข่าวกรองทางยุทธศาสตร์และข่าวกรองทางยุทธการ และแจ้งเตือนการก่อการร้าย ภายในศูนย์ปฏิบัติการข่าวที่มีฐานข้อมูลเอกลักษณ์บุคคลผู้ก่อการร้ายด้วย รวมทั้งกระจายข่าวการก่อการร้ายในเว็บไซต์ของกองทัพ ต้องจัดทำเอกสารอ้างอิง คู่มือต่อต้านการก่อการร้าย ต้องสร้างจิตสำนึกของกำลังพลและประชาชนให้ตระหนักถึงภัยของการก่อการร้าย ตลอดจนประชาชนให้ประชาชนได้ตระหนักรู้ว่าการก่อการร้ายไม่ใช่เรื่องของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองฝ่ายเดียว สำหรับการพัฒนาระบบและมาตรการต่อต้านการก่อการร้ายยุคโลกาภิวัตน์ เช่นการโจมตีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ จะต้องเตรียมข้อมูลและจัดตั้งหน่วยงานด้านสารสนเทศกองทัพทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการรวมทั้งกำหนดนโยบายให้ระบบอินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต ของหน่วยงานต่างๆ มีช่องสัญญาณเชื่อมต่อกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเอกชนโดยตรง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการหรือคณะทำงานทั้งการดำเนินการวิเคราะห์ และประเมินผลด้วยตัวชี้วัดต่างๆ โดยการดำเนินการเหล่านั้นแบ่งออกเป็นโครงการระยะสั้นและระยะยาวอันจะทำให้การกำหนดบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพในการต่อต้านการก่อการร้ายมีพร้อมต่อการเผชิญกับภัยคุกคามในทศวรรษหน้าอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สุวัฒน์ ฤกษ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทของกองทัพไทยในการต่อสู้กับภัยคุกคามจากอาชญากรรมข้ามชาติ” จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในไทยมีแนวโน้มขยายตัวรุนแรงขึ้น เนื่องจากสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยจากการเปิดเสรีด้านต่างๆ อาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย รองลงไป ได้แก่ การลักลอบนำคนเข้าเมือง และการลักลอบค้าอาวุธ ที่เป็นภัยเพิ่มขึ้น ได้แก่ การฟอกเงิน และอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ถึงแม้ไทยกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติตั้งแต่ปี 2543 แต่การปฏิบัติที่ผ่านมายังมีปัญหาคารกฏหมายมีช่องโหว่ และปัญหาการบังคับใช้

กฎหมายผลการวิจัยประการต่อมาพบว่ากองทัพไทยมีบทบาทในการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมข้ามชาติบางประเภทมานานแล้ว นอกจากนี้ กองทัพมีโครงสร้างการจัดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติบางเรื่อง แต่ยังไม่ถือเป็นภารกิจโดยตรง สำหรับปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดของกองทัพในการปฏิบัติงานต่อสู้กับอาชญากรรมข้ามชาติที่ผ่านมาได้แก่ การไม่มีกฎหมายรองรับให้อำนาจ กำลังพลส่วนใหญ่ขาดความรู้และประสบการณ์ การขาดแคลนงบประมาณและเครื่องมือที่จำเป็น กองทัพไทยยังไม่ครอบคลุมภารกิจและหลักนิยมเรื่องการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือการสงคราม (Military Operations Other Than War : MOOTW) บุคลากรในกองทัพยังมีแนวคิดแตกต่างกันเรื่องบทบาทของทหารปัญหาการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น และฝ่ายการเมืองไม่แสดงทิศทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทและภารกิจของกองทัพ ผลการวิจัยประการสุดท้ายพบว่า ทหารมีภารกิจรับผิดชอบความมั่นคง ในขณะที่อาชญากรรมข้ามชาติเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีความรุนแรงขึ้น จึงน่าจะเป็นภารกิจอย่างหนึ่งของทหาร ในการนี้หากกองทัพยอมรับหลักนิยมเรื่อง MOOTW ก็จะมีบทบาทป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติได้เต็มที่ สำหรับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และกรอบวิสัยทัศน์ทั้งของรัฐบาลและกองทัพในปัจจุบันเปิดโอกาสให้กองทัพมีบทบาทในการต่อสู้กับอาชญากรรมข้ามชาติ แต่ยังขาดกฎหมายให้อำนาจชัดเจน ทั้งนี้กองทัพน่าจะ มีบทบาทป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่ใช้พื้นที่ชายแดนเป็นทางผ่านและการปราบปรามอาจต้องใช้กำลังอาวุธ ผู้วิจัยได้เสนอแนะไว้ดังนี้ รัฐบาลควรแสดงเจตจำนงที่ชัดเจนถึงบทบาทของกองทัพปรับปรุงแก้ไข หรือออกกฎหมายรองรับบทบาทและให้อำนาจกองทัพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติในขอบเขตที่เหมาะสม กองทัพควรจัดทำหลักนิยมเรื่อง MOOTW โดยระบุนิยามป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติเป็น MOOTW ประเภทหนึ่ง และจัดตั้งหน่วยประสานการปฏิบัติ จัดการฝึกศึกษาเรื่องภัยคุกคามจากอาชญากรรมข้ามชาติในหลักสูตรของทหารทุกระดับ และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ ผลการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติของกองทัพ สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการที่กองทัพจะมีบทบาทในการต่อสู้กับภัยคุกคามจากอาชญากรรมข้ามชาติ และควรศึกษาวิจัยเจาะจงถึงบทบาทของกองทัพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติแต่ละประเภท

พัชรวาท วงษ์สุวรรณ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาจากอดีตถึงปัจจุบัน เพื่ออนาคต” จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งออกได้เป็น 3 ปัจจัยหลัก คือ

หนึ่ง ปัจจัยปัญหาพื้นฐาน คือ ชุมชนทางศาสนาที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นของประเทศไทย ตลอดจนระบบการศึกษา สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษายาวีซึ่งใช้พูดสื่อสารเป็นภาษากลางในชุมชนและครอบครัวเฉพาะท้องถิ่น ถือว่าเป็นจุดเปราะบางที่เป็นเหตุพื้นฐานสำคัญ

สอง ปัจจัยที่เกิดจากกลไกภายในประเทศ นโยบายของรัฐและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐในอดีตถึงปัจจุบันต่อดินแดนแถบนี้ที่ขัดแย้งกับความรู้สึกของชุมชนได้แก่ นโยบายผสมกลมกลืนวัฒนธรรม โดยการให้กรมประชาสงเคราะห์อพยพชาวไทยจากภาคอีสานเข้าไปทำกินในนิคมสร้างตนเอง เป็นการจัดตั้งชุมชนชาวพุทธในพื้นที่ชาวอิสลามที่ จังหวัดยะลา สตูล และนราธิวาส เมื่อปี 2504 นอกจากนี้นโยบายควบคุมและจัดระบบการศึกษาใน “ปอเนาะ” และโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี 2504 ที่ให้ปอเนาะมาขึ้นเรื่องขอจดทะเบียนกับทางการให้ถูกต้องแล้วให้แปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม หากไม่มาจดทะเบียนก็ต้องล้มเลิกไป เป็นเหตุให้เกิดปอเนาะเถื่อนเกิดขึ้นมากมาย เกิดกระแสต่อต้านกระจายอยู่ทั่วไปปัญหาอีกเรื่องคือเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนจากพื้นที่อื่นถูกส่งลงไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่นี้โดยไม่สมัครใจหรือถูกกลโฆษาขาดความตั้งใจในการทำงานและไม่รู้ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ซึ่งเป็นความผิดพลาดอย่างใหญ่หลวงของรัฐที่ไม่ให้ความสำคัญกับการจัดเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เปราะบางเช่นนี้ เจ้าหน้าที่รัฐหลายรายประพฤติปฏิบัติตนไม่เหมาะสม สร้างปัญหาความเกลียดชังจากชุมชนในท้องถิ่นอย่างฝังรากลึก แต่ปัจจัยปัญหาความไม่สงบในเขตพื้นที่นี้ที่สำคัญที่สุด เกิดจากกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองการปกครองในท้องถิ่นที่แข่งขันกัน และประสานประโยชน์กับกลุ่มอิทธิพลผลประโยชน์ ซึ่งมีรายได้มหาศาลจากธุรกิจผิดกฎหมายอยู่มากตลอดแนวชายแดนและในพื้นที่นี้ นโยบายปราบปรามยาเสพติด ปราบปรามผู้มีอิทธิพล ซึ่งรัฐประกาศใช้และดำเนินการอย่างจริงจังใน 2-3 ปีผ่านมา สร้างผลกระทบอย่างรุนแรงต่อธุรกิจผิดกฎหมายและรายได้ของกลุ่มอิทธิพล

ผลประโยชน์ จนเกิดแนวร่วมกลุ่มมือปืน กลุ่มผู้กระทำผิดกฎหมาย กับกลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดน และกลุ่มการเมืองท้องถิ่น เพื่อต่อต้านอำนาจรัฐในพื้นที่

สาม ปัจจัยที่เกิดจากการแทรกแซงภายนอกประเทศ ได้แก่ การสนับสนุนทางการเงินจากกลุ่มประเทศที่นับถือศาสนาจากตะวันออกกลาง ในการอุดหนุนกิจกรรม การศึกษาและชุมชนทางศาสนาอิสลามในประเทศไทย ซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐได้ข้อมูลว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตามเงินดังกล่าวนี้บางส่วนได้รั่วไหลไปสนับสนุนขบวนการโจรแบ่งแยกดินแดนจำนวนมหาศาล และยังมีต่างชาติเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องของสภานิติบัญญัติเข้ามาปฏิบัติภารกิจในพื้นที่ที่มีส่วนสนับสนุนปฏิบัติการเพื่อสร้างภาพความรุนแรงของผู้นับถือศาสนาอิสลาม ประเทศมาเลเซียก็มีนโยบายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปราบปรามขบวนการโจรก่อการร้ายและผู้กระทำผิดกฎหมายของไทย

ผู้วิจัยได้เสนอแนะไว้ดังนี้ ปัจจัยปัญหาที่เกิดจากการกลไกภายในประเทศ ต้องแก้โดยพิจารณากำหนดนโยบายที่บูรณาการให้ถูกต้องทิศทางและเหมาะสม การคัดสรรเจ้าหน้าที่รัฐลงไปปฏิบัติงานทุกระดับ ต้องพิถีพิถันต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้อยู่ในกรอบและทิศทางที่จะผสมผสานกับวัฒนธรรมประเพณี ของชาวมุสลิมในพื้นที่ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้และที่สำคัญที่สุดต้องสร้างความเข้มแข็งของภาครัฐในการดูแลปกครองท้องที่ การบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามจับกุมผู้กระทำผิด ต้องเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ และเนื่องจากความไม่สงบที่เกิดขึ้นจนทุกวันนี้ เกิดจากกลุ่มการเมืองการปกครองท้องถิ่นเพียงบางกลุ่มร่วมกับขบวนการแบ่งแยกดินแดน นำแนวคิดเรื่องแบ่งแยกดินแดนมาประสานประโยชน์กับกลุ่มอิทธิพลผลประโยชน์ต่างๆ เพื่อบ่อนทำลายอำนาจรัฐในพื้นที่ ดังนั้นรัฐจึงต้องพยายามแยกแยะระบุตัวแกนนำผู้ก่อความไม่สงบและดำเนินการตามกฎหมายให้ได้อย่างเด็ดขาดโดยเร็วที่สุด การแก้ปัญหาอันเกิดจากปัจจัยแทรกแซงจากภายนอกประเทศนั้น ต้องแก้โดยใช้วิธีทางการทูตและการเมืองระหว่างประเทศให้ประชาคมโลกไม่เข้าใจผิดและไม่คิดจะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนขบวนการแบ่งแยกดินแดน และเนื่องจากโลกยุคโลกาภิวัตน์ การติดต่อระหว่างกลุ่มประเทศในโลกอิสลามกับชุมชนมุสลิมทั่วโลกเป็นไปอย่างกว้างขวาง และทรงอิทธิพลอย่างยิ่ง ขณะนี้ถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยจำเป็นต้องมีทีมงานปฏิบัติการทั้งด้านการข่าวและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเฉพาะปัญหาการสนับสนุนขบวนการแบ่งแยกดินแดนภาคใต้ ไปปฏิบัติการในประเทศโลกอิสลามที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้มีข้อมูลสอดคล้องประสานกับกลยุทธ์ทางการทูต สำหรับการแก้ปัญหาระยะยาวต้องแก้ที่ปัจจัย ปัญหาพื้นฐาน โดยใช้หลักทฤษฎีทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมชุมชน และการศึกษา รัฐต้องพัฒนาเศรษฐกิจในทิศทางที่ชนมุสลิมในพื้นที่ยอมรับและอยู่ร่วมกันได้ มีเป้าหมายให้มีรายได้ต่อบุคคลเพิ่มขึ้น พัฒนาการศึกษโดยไม่ต้องรังเกียจที่ชุมชนจะศึกษาด้านอิสลาม คือต้องสามารถรักษาสถานะการศึกษาทางศาสนาของพื้นที่ไว้ โดยกำกับดูแลให้อยู่ในระบบที่สามารถสานต่อกับการศึกษาภาครัฐได้โดยสิ่งสำคัญที่สุดที่แสดงถึงความเป็นชาติคือภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ปวงชนชาวไทยทุกคนไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ภาษาไทยเป็นภาษากลางในการสื่อสาร

ธนากร ศิริรัฐ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “นโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติกับความมั่นคงของประเทศ” จากผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์หัตถ์ของนโยบายเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ และการวิเคราะห์จากความคิดเห็นของภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนจะเห็นได้ว่า การวิเคราะห์จากทั้ง ๒ แหล่งมีจุดร่วมที่สอดคล้องกันอันนำไปสู่ การไม่ประสบความสำเร็จของการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติ ดังนี้ หากวิเคราะห์ด้วยนโยบาย พบว่า นับตั้งแต่ภาครัฐประกาศมติ คณะรัฐมนตรีครั้งแรกเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2534 จวบจนถึงปัจจุบัน รัฐบาลได้มีการประกาศมติ คณะรัฐมนตรีเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านแรงงานข้ามชาติถึง 23 ครั้ง การประกาศนโยบายในแต่ละครั้งและแต่ละช่วงเวลา ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์เฉพาะหน้า และบริบทของประเทศในขณะนั้นๆ ทำให้นโยบายมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลารวมทั้งขาดความชัดเจนและแน่นอนเมื่อนำลงสู่การปฏิบัติ เมื่อวิเคราะห์การดำเนินนโยบายข้ามชาติของประเทศไทย กับประเทศเพื่อนบ้านพบว่า นโยบายการจัดระบบแรงงานข้ามชาติแบบใหม่ ที่มีการประกาศใช้ตั้งแต่ปี 2547 เป็นนโยบายเกี่ยวกับการจัดการแรงงานข้ามชาติ ที่ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เกาหลี สิงคโปร์ และมาเลเซีย ได้ดำเนินการมาเป็นเวลานานแล้ว การปรับเปลี่ยนนโยบายเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติแบบใหม่ของไทยครั้งนี้ จึงเป็นการปรับเปลี่ยนเพื่อให้การดำเนินนโยบายของไทยเข้าสู่มาตรฐานสากลและเป็นระบบมากขึ้น หากวิเคราะห์จากหัตถ์นโยบายโดยพิจารณา มิติด้านความมั่นคง พบว่า นโยบายเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ ถูกกำหนดขึ้นภายใต้แนวความคิด

ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security) และแนวคิดด้านเศรษฐกิจทุนนิยมเสรี เป็นหลัก ส่งผลให้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติ ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน เป็นการกำหนดนโยบายที่ประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจ เพราะนโยบายดังกล่าวจะเอื้อประโยชน์ให้ภาครัฐสามารถตรวจสอบและควบคุมแรงงานข้ามชาติได้ในระดับหนึ่ง ในขณะที่ภาคเอกชนก็ได้ประโยชน์จากการแรงงานข้ามชาติในราคาถูกเพื่อความเติบโตของธุรกิจตนเอง เมื่อเป็นเช่นนี้ แรงงานข้ามชาติ จึงกลายเป็นกลุ่มบุคคลที่ไร้อำนาจต่อรองในการดำเนินนโยบาย

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยยังมีมุมมองที่มองแรงงานข้ามชาติ อย่างไม่ไว้วางใจ และมองว่าแรงงานข้ามชาติอาจนำผลร้ายนานาประการมาสู่สังคมไทย แต่อย่างไรก็ตามภายใต้มุมมองดังกล่าว ผู้ประกอบการกลับมีความต้องการที่จะใช้แรงงานข้ามชาติ เพื่อต้องการลดต้นทุนในการผลิต ผู้วิจัยได้เสนอแนะไว้ดังนี้ หากต้องการให้การดำเนินนโยบาย ด้านแรงงานข้ามชาติประสบความสำเร็จ และก่อให้เกิดความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน รัฐบาลควรผสมผสานแนวคิดความมั่นคงแห่งชาติ (National Security) และแนวคิดความมั่นคง ของบุคคล (Humanitarian Security) เข้าด้วยกัน ด้วยการดำเนินมาตรการสกัดกั้นการเข้ามาใหม่ การส่งกลับแรงงานข้ามชาติเมื่อครบวาระ และการจับกุมผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้า เมือง พ.ศ.2522 อย่างเคร่งครัด ในขณะเดียวกันก็ควรดำเนินนโยบายด้านการคุ้มครองแรงงาน ข้ามชาติที่ถูกกฎหมาย ให้ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน เช่นเดียวกับแรงงานของไทย ทุกประการดังนั้นหากการกำหนดนโยบายของภาครัฐ ได้นำมุมมองที่คำนึงถึงสิทธิที่แรงงานข้าม ชาติควรได้รับในฐานะที่เป็นจักรกลตัวหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของสังคมไทย มาใช้ร่วมกับ มุมมองเดิมที่มีอยู่ คือมุมมองทางด้านความมั่นคงแห่งชาติ และมุมมองด้านเศรษฐกิจทุนนิยมเสรี ก็จะช่วยทำให้การจัดการปัญหาแรงงานข้ามชาติ สามารถดำเนินไปอย่างเป็นระบบและรอบด้าน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาเกี่ยวกับ ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนผู้นำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเพชรพิทยาคม จำนวน 60 คน

โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ โรงเรียนเพชรพิทยาคม ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดขนาดใหญ่ มีนักเรียนจำนวนมาก ทั้งยังมีฐานะและพื้นฐานทางครอบครัวที่มีความแตกต่างและหลากหลาย และสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นักเรียนผู้นำ หองละ 5 คน จาก 12 หอง รวมเป็น 60 คน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่เกี่ยวข้องกับ การวิจัย ได้แก่ งานวิจัย ตำรา เอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ และเอกสารต่างๆ ที่มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับ การวิจัย

3.3.2 เป็นการเก็บข้อมูลจากการศึกษาวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยให้นักศึกษาผู้ช่วยนักวิจัยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเยาวชนกลุ่มตัวอย่างเตรียมข้อมูลสำหรับการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่เพื่อใช้ในการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ และเพื่อให้ทราบถึงการเตรียมความพร้อม

ต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยการจัดกระบวนการให้ความรู้และกระบวนการเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล โดยหลังจากรวบรวมข้อมูลแล้วจะนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล จากข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกภาคสนาม (Field Notes) จากการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการตีความปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในภาคสนามและการตีความเนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกต

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีความพร้อมทั้งด้านความคิด สติปัญญา และความสามารถ อีกทั้งยังจะเป็นปัญญาชนผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศได้ในอนาคต โดยข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกภาคสนาม (Field Notes) จากการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเนื้อหาในบทนี้แบ่งออกเป็น 6 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านความมั่นคงทางอาหาร

ส่วนที่ 2 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านความมั่นคงไซเบอร์

ส่วนที่ 3 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านความมั่นคงด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ

ส่วนที่ 4 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านยาเสพติด

ส่วนที่ 5 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านการค้ามนุษย์

ส่วนที่ 6 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านการก่อการร้าย

4.1 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้าน ความมั่นคงทางอาหาร

ผลการวิจัยพบว่า ความมั่นคงทางอาหาร คือ การที่ประชาชนได้รับประทานอาหารที่สะอาด ปลอดภัย และดีต่อสุขภาพ ไม่มีสารเคมีตกค้าง เนื่องจากการรับประทานอาหารที่ไม่ปลอดภัยนำมาซึ่งการเกิดอาการเจ็บป่วยต่างๆ หรือความผิดปกติทางร่างกาย ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวัน และการทำงาน จึงควรมีการตรวจสอบสารตกค้างในอาหารก่อนนำมารับประทาน และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐควรมีการตรวจสอบการใช้สารเคมีในอาหาร และมีมาตรการหรือบทลงโทษที่เด็ดขาด การใช้ปุ๋ยเคมีและสารกำจัดศัตรูพืชในการผลิตอาหารทำให้ระบบนิเวศถูกทำลาย ดินเสื่อมคุณภาพ การทิ้งสารเคมีหรือสิ่งปฏิกูลลงในแหล่งน้ำและดิน ทำให้เกิดการปนเปื้อน ส่งผลต่อปริมาณและคุณภาพของพืชผลทางการเกษตร ประชาชนควรหันมารับประทานอาหารอินทรีย์ให้มากขึ้น และเกษตรกรควรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตพืชผลทางการเกษตร แต่ในกรณีที่เกษตรกรใกล้เคียงยังใช้สารเคมี ก็จะมีปัญหาการปนเปื้อนต่อผลผลิตอาหารอินทรีย์ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ เช่น ภาวะโลกร้อน การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ยังส่งผลต่อผลผลิตทางการเกษตร ทำให้การผลิตอาหารไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค และอาหารที่ปลอดภัยมักจะมีราคาสูง โดยในส่วนของเยาวชนเอง การเลือกรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ไม่รับประทานอาหารขยะ (Junk Food) หรือรับประทานให้น้อยลง ล้างผักให้สะอาดก่อนนำมารับประทาน ส่งเสริมให้ชุมชนของเยาวชนมีการผลิตอาหารที่ปลอดภัย หรือการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตอาหาร ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในการผลิตและรับประทานอาหารที่ปลอดภัย และนำไปถ่ายทอดสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคม จะทำให้ลดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ด้านความมั่นคงทางอาหารได้

ความมั่นคงทางอาหารนั้น นอกจากจะหมายถึงภาวะที่ประชาชนสามารถเข้าถึงอาหาร ที่มีทั้งปริมาณคุณภาพ ความปลอดภัยด้วย วิธีการซื้อหา การปลูกหรือการเสาะแสวงหา เพื่อให้พอเพียงกับการดำรงชีพที่เหมาะสมกับความชอบซึ่งสถานการณ์ด้านนี้มีความซับซ้อนขึ้นจากในอดีตมากจากเดิมที่มักจะมีปัญหาภาวะโภชนาการขาด จนมีปัญหาเช่นโลหิตจางขาดสารไอโอดีนก็เปลี่ยนเป็นภาวะโภชนาการเกิน ที่ส่งผลต่อโรคร้ายต่างๆ อาทิ โรคอ้วน โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตโรคเบาหวาน และยิ่งไปกว่านั้น นอกจากการที่ปัจจุบันโลกกำลังเผชิญกับภาวะ

เชิงซ้อนคือมีทั้งภาวะโภชนาการเกินและขาดพร้อมกัน อันเป็นผลจากพฤติกรรมมนุษย์แล้ว ความมั่นคงด้านอาหารยังหมายถึงเรื่องการจัดสรรทรัพยากรใช้ประโยชน์พื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพราะถือเป็นความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งจะเกิดปัญหาหากปริมาณแหล่งผลิตแหล่งน้ำไม่พอเพียงกับปริมาณความต้องการ ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่และถือเป็นวาระสำคัญของโลกที่ทางองค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญการเข้าถึงแหล่งอาหารและแหล่งน้ำกำลังเป็นปัญหาสำคัญที่หลายประเทศตื่นตัว เนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดปัญหาการแย่งชิงพื้นที่และทรัพยากรน้ำในอนาคตเพิ่มขึ้น

ดังนั้นในสถานการณ์ความปลอดภัยด้านอาหาร เราจะพบปัญหาอยู่ในทุกมิติตลอดห่วงโซ่อาหาร นับจากทรัพยากรธรรมชาติที่จะยิ่งเสื่อมโทรมลง ระบบนิเวศถูกทำลายและเสื่อมคุณภาพจากการใช้ปุ๋ยเคมีและสารกำจัดศัตรูพืชการทิ้งสารเคมีลงในแหล่งน้ำและดินทำให้เกิดการปนเปื้อนย่อมมีผลต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิตในอนาคต ซึ่งจะสร้างปัญหาสืบเนื่องต่อสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์อาหารเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานสากล การลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ พืชผักผลไม้พื้นบ้านถูกทดแทนด้วยพืชจากการผลิตเชิงพาณิชย์ที่ส่งเสริมพันธุ์พืชและสัตว์เพียงไม่กี่ชนิดไม่กี่สายพันธุ์ สถานการณ์เหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงวิกฤตการณ์ด้านความปลอดภัยทางอาหารที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชากรและศักยภาพการส่งออกสินค้าอาหารในระยะเวลายาวนาน หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง

4.2 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านความมั่นคงไซเบอร์

ผลการวิจัยพบว่า ภัยคุกคามความมั่นคงไซเบอร์ คือ ภัยคุกคามที่เกิดจากการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่เป็นจริงและไม่เหมาะสม หรือการละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น ซึ่งจะพบว่าปัจจุบันมีอุปกรณ์พกพาต่างๆ ถูกพัฒนาให้สามารถใช้งานได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว สามารถต่อกับเครือข่ายไร้สาย ผู้ใช้งานสามารถแชร์สิ่งต่างๆ บนโลกออนไลน์ได้อย่างง่ายดาย ไม่ว่าจะเป็นภาพถ่าย คลิปวิดีโอ ข้อความต่างๆ หรือแม้แต่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว การเช็คอินเพื่อระบุตำแหน่งที่อยู่ของผู้ใช้ ทำให้เกิดความเสียด้านความปลอดภัยต่างๆ เป็น

โอกาสที่ผู้ไม่หวังดีจะนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น การปลอมแปลงข้อมูลส่วนตัว การแอบอ้างตัวตนหรือข้อมูลเพื่อหลอกให้ผู้อื่นโอนเงินให้ หรือเพื่อก่อเหตุอาชญากรรม การหลอกขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งมักจะมีการโอนเงินไปแล้วไม่ได้รับสินค้า การหลอกให้บริจาค การส่งต่อข้อมูลต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตและแชร์ต่อกันไปเรื่อยๆ โดยขาดวิจารณญาณ ซึ่งบางครั้งก็ทำให้เกิดความเสียหายกับบุคคลอื่น การละเมิดลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญาต่างๆ ทั้งจงใจหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งยังมีความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ การเข้าเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมกับเยาวชน การติดสมาร์ทโฟน การติดเกมคอมพิวเตอร์หรือเกมออนไลน์ เกิดภาวะสังคมก้มหน้า สร้างความรำคาญหรือก่อให้เกิดภัยต่อตัวเองและผู้อื่นอีกด้วย และการก่อการร้ายทางคอมพิวเตอร์ที่มีผลต่อความมั่นคงต่อประเทศ เช่น การ Hack ข้อมูลหรือเว็บไซต์ของฝ่ายตรงข้าม และสร้างโฆษณาชวนเชื่อในทางที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกันมากขึ้น ในส่วนนี้มักจะมีประเด็นเรื่องของชาตินิยมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยมีการสร้างความเป็นเขาเป็นเราแยกกันอย่างชัดเจน และสร้างแนวคิดว่าอีกฝ่ายเป็นศัตรูกับเรา การปล่อยไวรัสเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต หรือแม้แต่ใช้สังคมออนไลน์ในการเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยในส่วนของเยาวชนเองมีวิธีการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ เช่น ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในการใช้สังคมออนไลน์ให้ไม่สามารถเห็นข้อมูลส่วนตัวได้ การศึกษาข้อมูลการสั่งซื้อให้ดี ตรวจสอบที่มาของสินค้าและผู้ขาย เช็คข้อมูลของแหล่งข่าวว่าน่าเชื่อถือหรือไม่ แจ้งปิดเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมกับเยาวชน แบ่งเวลาให้เป็นในการใช้สมาร์ทโฟน เพิ่มระบบรักษาความปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ต และการใช้โปรแกรมตรวจสอบความปลอดภัย ส่วนการป้องกันในระดับประเทศนั้นให้เป็นที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นจะพบว่าความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตที่ทำให้ข้อมูลข่าวสารสามารถกระจายออกไปได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลถึงพฤติกรรมต่างๆ และนำมาซึ่งการก่ออาชญากรรม และอินเทอร์เน็ตก็มีส่วนอย่างมากในการสร้างการเคลื่อนไหวทางการเมืองในสังคมยุคปัจจุบัน รวมถึงเป็นช่องทางในการรับรู้และตรวจสอบการทำงานหรือความเคลื่อนไหวต่างๆ ของรัฐทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจุบันรัฐไม่สามารถทำอะไรตามอำเภอใจได้เหมือนในอดีต นอกจากนี้สังคมออนไลน์ (Social Networks) ก็เป็นอีกช่องทางสำคัญในการรับและกระจายข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะอย่าง

ยิ่งในหมู่เยาวชนรุ่นใหม่ ได้มีการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหวทางการเมือง และเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นการทำทลายอำนาจรัฐแม้จะเป็นระบอบเผด็จการก็ตาม เทคโนโลยีสารสนเทศจึงทำให้ความมั่นคงทางการเมืองของรัฐหลายรัฐในปัจจุบันได้รับผลกระทบมากยิ่งขึ้นกว่าสมัยอดีตอย่างชัดเจน โลกไซเบอร์จึงกลายมาเป็นสนามรบระหว่างชาติพันธุ์หรือศาสนา กำลังพลสำคัญในการสู้รบในโลกดิจิทัลนี้จึงไม่ใช่ทหารอย่างที่เห็นในสนามรบทั่วไป อินเทอร์เน็ตรวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งหลายก็กลายมาเป็นอาวุธที่ทั้งสองฝ่ายต่างใช้เพื่อสู้รบกัน ในต่างประเทศเยาวชนถูกรัฐใช้ให้เข้ามาเป็นตัวแสดงหลักในการเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อสู้โดยผ่านการส่งอีเมลหรือข้อความอิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะเหยียดผิวหรือแสดงซึ่งความเป็นชาติ/เชื้อชาตินิยม ก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม

4.3 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านความมั่นคงด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ

ผลการวิจัยพบว่า ภัยคุกคามความมั่นคงที่เป็นภัยพิบัติทางธรรมชาตินั้น ได้แก่ การตัดไม้ทำลายป่า ภาวะโลกร้อน น้ำท่วม ไฟป่า สึนามิ และแผ่นดินไหว ผลกระทบที่เกิดจากการตัดไม้ทำลายป่าก็คือน้ำท่วม น้ำดินถล่ม โคลนถล่ม เกิดภาวะโลกร้อน ผลกระทบคือทำให้เกิดภาวะเรือนกระจก น้ำท่วมทำให้บ้านเรือนเสียหาย ไฟป่าทำให้เกิดมลภาวะทางอากาศ สัตว์ป่าไม่มีที่อยู่อาศัย สึนามิทำให้ผู้คนเสียชีวิต แผ่นดินไหวทำให้บ้านเมืองเสียหาย ภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มนุษย์ไม่สามารถต่อต้านหรือควบคุมไม่ให้เกิดได้ การขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา ก่อให้เกิดบริบทชุมชนก็คือ การขยายตัวของความเป็นเมือง ความเป็นเมืองขนาดใหญ่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความหนาแน่นของประชากรที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้นๆ ดังนั้นต้องเผชิญกับภัยพิบัติทางธรรมชาติแล้ว ก็มักจะก่อให้เกิดการสูญเสียเป็นจำนวนมาก ช่องว่างระดับสูงในเมืองได้กลายเป็นการบีบให้เกิดการเคลื่อนตัวของลมไปในทิศทางนั้นๆ ในสภาพเช่นนี้ลมความเร็วสูงจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งของการก่อความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือแม้แต่ผลจากการขยายตัวของประชากรก่อให้เกิดการขยายความเป็นเมืองขึ้น และเมืองขยายตัวเข้าไปใกล้กับพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยธรรมชาติ และในหลายๆ ครั้งมักจะพบว่าภัยพิบัติทางธรรมชาติอาจจะเกิดขึ้นได้จากการขาดแคลนแนวป้องกันทางธรรมชาติ ซึ่งส่วนหนึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการ

ประโยชน์จากที่ดินของมนุษย์ที่อาจจะทำลายแนวป้องกันทางธรรมชาติไปทั้ง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ และมักจะนำไปสู่ความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาดินถล่มได้ จึงทำให้เห็นว่าปรากฏการณ์ของภัยพิบัติทางธรรมชาตินั้นเป็นทั้งผลของธรรมชาติ และเป็นผลจากการกระทำของมนุษย์ควบคู่กันไป ในบริบททางธรรมชาตินั้น ความรุนแรงของภัยที่เกิดขึ้นเป็นเพียงปัญหาปกติทางธรรมชาติ เช่น พายุไซโคลนก็คือการระบายความร้อนที่พื้นที่เหนือมหาสมุทร หรือในชั้นบรรยากาศได้เกิดความร้อนสูงมาก จนต้องระบายออกเป็นปรากฏการณ์ของลมพายุ เป็นต้น นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมยังผลให้สมดุลระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมต้องสูญเสียไป และทำให้มนุษย์มีอัตราเสี่ยงต่อการต้องเผชิญกับภัยทางธรรมชาติมากขึ้น ดังนั้น การป้องกันและรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น การปลูกต้นไม้ทดแทน ลดการใช้พลาสติก แยกขยะ ลดการตัดไม้ทำลายป่า ทำแนวป้องกันไฟ คอยฟังสัญญาณเตือนภัย เตรียมพร้อมรับสถานการณ์ ซึ่งหมายรวมถึง การเตรียมการทางเทคโนโลยี อาจจะใช้การประยุกต์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เรา (เยาวชนกล่าวถึงภาพรวมของประเทศ) พยายามอย่างยิ่งในการสร้างเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อใช้ในการเฝ้าตรวจภัยทางธรรมชาติ และมนุษย์ก็หวังว่าด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเช่นนี้ เราจะทำนายได้แม่นยำมากขึ้นว่า ภัยทางธรรมชาติจะเกิดอะไรขึ้น และจะเกิดขึ้นเมื่อใด และก็หวังอีกด้วยการรู้ก่อนล่วงหน้าเช่นนี้ เราจะลดทอนผลร้ายที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน รวมทั้งการเตรียมการทางสังคม ในอีกด้านหนึ่งมนุษย์ก็หวังว่า ด้วยระบบบริหารจัดการสมัยใหม่ เราจะสามารถปกป้องสังคมจากภัยพิบัติทางธรรมชาติได้มากขึ้น อีกทั้งยังหวังด้วยการมีระบบบริหารจัดการที่ดีจะช่วยให้สังคมที่ต้องเผชิญกับภัยพิบัตินั้น มีกระบวนการในการฟื้นฟูตัวเองทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมได้รวดเร็วขึ้น เพื่อที่จะทำให้ชีวิตของสังคมโดยรวมหรือชีวิตของผู้คนโดยทั่วไปกลับเข้าสู่สภาวะปกติ

4.4 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านยาเสพติด

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหายาเสพติดกลายเป็นตัวเร่งที่สำคัญในสังคม เมื่อปัญหายาเสพติดได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนกลุ่มก่อการร้าย ทั้งในด้านการคัดเลือก

สมาชิกใหม่ หรือการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อกิจกรรมการก่อการร้าย จะทำให้ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติเพิ่มความร้ายกาจของปัญหามากยิ่งขึ้น เพราะเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดในการชักจูงให้เยาวชนกระทำความผิดเพียงแลกกับยาเสพติดจำนวนเล็กน้อย แต่จะส่งผลร้ายต่อศักยภาพความแข็งแกร่งของสังคมไทยในอนาคต โดยการดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบแนวทางในการแก้ปัญหายาเสพติด สรุปในภาพรวมคือการมุ่งตัดวงจรของยาเสพติดได้แก่ การควบคุมตัวยาหรือน้ำยาเคมีสารตั้งต้นควบคุมไปกับการสกัดกั้น ปรามปรามยาเสพติดทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ การตัดผู้เสพติดออกจากวงจรด้วยการนำไปบำบัดรักษาฟื้นฟู และป้องกันไม่ให้เกิดการขยายตัวของยาเสพติดด้วยการสร้างพลังแผ่นดิน ปลุกจิตสำนึกของคนในชาติให้ตระหนักถึงพิษภัยและปัญหายาเสพติด โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน นอกจากนี้ยังได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามแนวทางใช้พลังแผ่นดิน เพื่อเอาชนะยาเสพติด โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ประสานงาน ควบคุม ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานส่วนราชการ และองค์กรที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน และแนวทางการเอาชนะปัญหายาเสพติด ทั้งนี้โดยให้ปฏิบัติตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่กำหนด การนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ

4.5 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านการค้ามนุษย์

ผลการวิจัยพบว่า ภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบของการค้ามนุษย์นั้นมีหลายรูปแบบ เช่น การค้าประเวณี/การขายบริการทางเพศ การใช้แรงงานเด็ก/คนชรา/สตรี ขอทาน และที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาแรงงานต่างด้าว โดยเหยื่อจากการค้ามนุษย์ที่พบมากในไทยนั้นมักเป็นผู้ย้ายถิ่นจากประเทศเพื่อนบ้านที่ถูกบังคับ ชูเชื้อ หรือล่อลวงมา เพื่อการแสวงประโยชน์ด้านแรงงานหรือในธุรกิจทางเพศ โดยเหยื่อที่ถูกการบังคับใช้แรงงานในไทยพบมากในอุตสาหกรรมประมง อุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการประมง อุตสาหกรรมเสื้อผ้าราคาถูกโรงงานต่างๆ และแรงงานรับใช้ในบ้าน และยังมีบางรายที่ถูกบังคับให้ขอทาน ซึ่งเหตุแห่งการจ้าง/บังคับใช้แรงงานที่เป็นการค้ามนุษย์นั้นมีสาเหตุมาจากการที่นายจ้างต้องการลดต้นทุนในการผลิต จึงทำให้นายจ้างต้องการจ้างแรงงานต่างด้าว ประกอบกับการที่แรงงานประเภทนี้ไม่สามารถทำสัญญาจ้าง

งานกับนายจ้างได้โดยตรง แต่ต้องดำเนินการผ่านตัวกลาง ผู้ค้าแรงงาน หรือนายหน้า ก่อให้เกิด การค้าแรงงานข้ามชาติ โดยมีตัวกลาง เช่น นายหน้าหรือผู้ค้ามนุษย์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ เกิดการพบปะและตกลงจ้างแรงงานระหว่างนายจ้างและลูกจ้างประเภทนี้ นอกจากนี้มักจะมีการ ใช้แรงงานต่างด้าวในกิจการที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากนายจ้างจึงต้องลักลอบดำเนินกิจการและไม่ ต้องการให้บุคคลได้รับรู้ถึงกิจการของตน เพราะฉะนั้นจึงต้องจ้างแรงงานต่างด้าว เนื่องจาก ควบคุมดูแลง่าย และแรงงานจะไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลกิจการผิดกฎหมายของตนให้ผู้อื่นทราบ นอกจากนี้กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองและทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น ย่อมไม่กล้า เรียกร้องสิทธิต่างๆ ตามกฎหมายแรงงานเนื่องจากเกรงว่าจะถูกดำเนินคดีและถูกส่งกลับประเทศ ไปในที่สุด ส่งผลให้ตนเองหมดโอกาสในการหารายได้ ความรู้สึกดังกล่าวของแรงงานต่างด้าวจึง กลายเป็นปัจจัยที่สำคัญอันก่อให้เกิดการค้ามนุษย์ขึ้น

การเตรียมการรับมือกับภัยคุกคามการค้ามนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการออก พระราชบัญญัติ กฎหมาย มาตรการนโยบาย การสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาคและอนุ ภูมิภาค การสร้างบันทึกความเข้าใจกับรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้าน การสร้างบันทึกข้อตกลงระหว่าง หน่วย-งานภาครัฐกับองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ แต่การ แก้ไขปัญหาดังกล่าวก็ยังมีอุปสรรค ไม่ว่าจะเป็นอุปสรรคทางด้านเทคนิคของการดำเนินการ อุปสรรคด้านการทุจริตของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไปรวมไปถึงการมีผลประโยชน์ร่วมกับ ขบวนการค้ามนุษย์ อุปสรรคทางด้านความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในการคัดแยกเหยื่อจาก การค้ามนุษย์ออกมาจากกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย อุปสรรคด้านการบังคับ ใช้กฎหมาย หรือแม้แต่ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมก็เป็นอุปสรรคและ ความท้าทายต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ทั้งสิ้น

4.6 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้าน การก่อการร้าย

ผลการวิจัยพบว่า การก่อการร้าย คือ การกระทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนหรือหวาดกลัว โดยเป็นการกระทำที่ไม่มีขอบเขต ทำเพื่อการอยากได้สิ่งต่างๆ ที่ต้องการมาครอบครอง ซึ่งตามมา ด้วยการข่มขู่ และเข่นฆ่า เนื่องจากเหตุปัจจัยในการอำนวยความสะดวกให้เกิดการก่อการร้าย เช่น

ความเชื่อที่คิดว่าการกระทำที่ทำแล้วได้สิ่งที่ตนต้องการมา และการทำให้เป็นที่รู้จักต่อคนทั้งโลก หรือเรียกเรื่องความสนใจ โดยลักษณะการก่อการร้าย เช่น การลอบสังหาร การใช้ระเบิด และการลักพาตัวเรียกค่าไถ่ เป็นต้น ซึ่งเหตุการณ์ส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นในต่างประเทศ ยกตัวเช่นเหตุการณ์ที่ ตึกเวิลด์เทรดเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2001

แม้เหตุการณ์การก่อการร้ายส่วนใหญ่ในประเทศไทยจะไม่มี ความรุนแรงมากเท่า ในต่างประเทศ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีการก่อการร้ายเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นจึงศึกษา วิธีการป้องกันการก่อการร้าย เช่น การปลูกฝังให้เยาวชนมีความรัก และสามัคคีกัน ให้ประชาชน ช่วยกันสอดส่องดูแลในชุมชนของตนเอง มีการจัดกิจกรรมเพื่อที่จะสร้างความสามัคคีในชุมชน ประชาชนภายในแต่ละประเทศจะต้องมีความร่วมมือร่วมใจกันในการรักษาความสงบ ภายในประเทศของตนเอง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีความพร้อมทั้งด้านความคิด สติปัญญา และความสามารถ อีกทั้งยังจะเป็นปัญญาชนผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาประเทศได้ในอนาคต โดยข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกภาคสนาม (Field Notes) จากการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีข้อสรุป และข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปและอภิปรายผลการศึกษาวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปและอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

5.1.1 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านความมั่นคงทางอาหาร

ความมั่นคงทางอาหารจะเกิดขึ้นเมื่อประชาชนเข้าถึงอาหารที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพอย่างเพียงพอ อาหารนั้นต้องเป็นที่ยอมรับและไม่เป็นที่รังเกียจของสังคม ต้องมีสารอาหารที่ร่างกายต้องการอย่างครบถ้วน และถูกผลิตขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ดี เป็นมิตรกับธรรมชาติและสังคม ไม่ทำลายมนุษยชาติ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้สึก และกฎหมายของบ้านเมือง ความมั่นคงทางอาหารไม่ได้เป็นเพียงแค่ปัญหาความยากจน แต่มันเป็นปัญหาที่ใหญ่กว่านั้นมาก ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบอาหารทั้งระบบ และมีผลกระทบต่อเราทุกคนท่ามกลางสภาพการณ์ที่โลกกำลังถูกคุกคามด้วยวิกฤตสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางอาหารกำลังถูก

ทำทลาย สงครามที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้อาจจะเป็นสงครามการแย่งชิงทรัพยากรก็เป็นได้

5.1.2 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านความมั่นคงไซเบอร์

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นดาบสองคมที่มีทั้งคุณค่าในการสร้างความเข้าใจระหว่างกันและอีกด้านก็สร้างโทษในการเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังและความแตกแยกกันมากยิ่งขึ้น ผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมิได้จำกัดอยู่แต่เพียงประเด็นสังคมหรือการเมืองเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อประเด็นด้านชาติพันธุ์ ศาสนา เศรษฐกิจ รวมถึงประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนอีกด้วย ซึ่งประเด็นความมั่นคงใหม่นี้ยังคงเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันอยู่ทั้งในระดับรัฐและระหว่างประเทศ และด้วยความที่ปัจจุบันยังไม่มีตัวบทกฎหมายระหว่างประเทศที่สามารถควบคุมดูแลเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศได้มากนัก รัฐต่างๆ จึงควรมีการพูดคุย เจรจา และปรึกษาหารือกันมากขึ้นเพื่อทางออกของปัญหาเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพิ่มขึ้นในอนาคต

5.1.3 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านความมั่นคงด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ

ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรืออาจจะจัดเป็นแนวคิดในส่วนตัวว่าด้วย “ภัยคุกคามทางธรรมชาติต่อความมั่นคง” (Natural Threats to Security) และสำหรับบางคนแล้ว ภัยคุกคามเช่นนี้เป็นดัง “การกระทำของพระเจ้า” (The Acts of God) เพราะเมื่อมนุษย์ต้องเผชิญหน้ากับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติเช่นนี้แล้ว มนุษย์แทบจะรับมือกับปัญหาเช่นนี้ไม่ได้แต่ประการใด ผลของความเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้นเช่นนี้ทำให้นักความมั่นคงบางส่วนเสนอว่า ถึงเวลาแล้วที่ประชาคมระหว่างประเทศจะต้องยอมรับว่า ภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นปัญหาความมั่นคงของโลกเพื่อที่ให้เกิดการกำหนดนโยบายความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความตระหนักเช่นนี้จะป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การเตรียมแผนรองรับในลักษณะของ “แผนบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ” (Natural Disaster Relief Plan) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นตั้งแต่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ เพื่อลด

ความเสียหายทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งจากสถานการณ์ปัจจุบัน จะเห็นได้ชัดเจนว่าปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นในแต่ละปี หรือจะดูจากภาพรวมในบริบทของโลกก็ดูจะไม่แตกต่างกันที่ความร้ายแรงของภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับประเทศต่างๆ ก็มีมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้นการเตรียมแผนรองรับต่อปัญหาเช่นนี้ทั้งในระดับประเทศและในระดับระหว่างประเทศจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะคิดว่าความเสียหายจากภัยธรรมชาติในแต่ละปี เป็นเพียงความ “โชคร้าย” ของสังคมหรือของผู้คนไม่ได้อีกต่อไปแล้ว หากจะต้องคิดว่าปัญหานี้เป็นภาพสะท้อนหนึ่งของปัญหาสังคมการเมืองในอีกด้านหนึ่งด้วย

5.1.4 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านยาเสพติด

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยจากผลการดำเนินการในการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลในช่วงที่ผ่านมาสามารถลดระดับความรุนแรงของปัญหาเสพติดลงได้ระดับหนึ่ง ที่สามารถควบคุมได้ แต่อย่างไรก็ตามขบวนการค้ายาเสพติดยังคงดำรงความมุ่งหมายในการดำเนินการต่อไป ด้วยการพัฒนารูปแบบการผลิต การค้าการลำเลียงให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยปัจจัยเกื้อกูลต่าง ๆ ที่เปิดช่องให้

5.1.5 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชนด้านการค้ามนุษย์

ภัยคุกคามความมั่นคงในรูปแบบการค้ามนุษย์โดยเฉพาะปัญหาแรงงานข้ามชาตินั้นหน่วยงานภาครัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มความพยายามในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ให้มากยิ่งขึ้นในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในด้านการพิสูจน์อัตลักษณ์ของเหยื่อการค้ามนุษย์ โดยให้ความสำคัญกับสิทธิของแรงงาน ด้านการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการค้ามนุษย์ ด้านการคุ้มครองพยานและเหยื่อจากการค้ามนุษย์ การดำเนินการทางกฎหมายกับเจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนร่วมกับขบวนการค้ามนุษย์ รวมไปถึงการตระหนักถึงความสำคัญขององค์การนอกภาครัฐและองค์กรแรงงานในด้านการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและขอบเขตของการค้ามนุษย์ใน

ไทย ตลอดจนรวมถึงความพยายามในการสร้างโอกาสที่เอื้อให้ประชาสังคมมีส่วนร่วมในการสร้าง ความรู้ความเข้าใจและต่อต้านการค้ามนุษย์ ทั้งนี้ นอกจากจะเพื่อให้เป็นไปตามหลักการสิทธิ มนุษยชนสากลที่ประชาคมระหว่างประเทศให้การยอมรับแล้ว การดำเนินการแก้ไขปัญหาค้า มนุษย์นับได้ว่าเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ อันเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของแต่ละ ประเทศ สำหรับการพัฒนาประเทศของตนต่อไป

5.1.6 ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของเยาวชน ด้านการก่อการร้าย

ภัยคุกคามความมั่นคงในรูปการก่อการร้ายเป็นปัญหาอันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ ไม่ว่าจะเป็น ความยากจน การถูกกดขี่ ความขัดแย้งทางความเชื่อทางศาสนา ซึ่งในอนาคตมีแนวโน้มที่ จะมีความซับซ้อนและความรุนแรงมากขึ้นซึ่ง นั้นหมายความว่ารัฐและสังคมจะต้องศึกษาเรื่อง เช่นนี้มากขึ้นด้วยเช่นกัน ไทยอย่างเป็นทางการเสียที โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ความรุนแรงเดินทางมา เยือนก่อนแล้วเราจึงศึกษา

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ อันเป็นมิติการศึกษาทางด้านความ มั่นคงที่มีได้ผูกขาดโดยรัฐอีกต่อไป ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีความรู้ความเข้าใจใน เรื่องดังกล่าว เพื่อสร้างความมั่นคงของรัฐที่อยู่ในดุลยภาพที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

5.2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. เพื่อให้เกิดการศึกษาภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่มีความลุ่มลึกมากขึ้น ควรมีการศึกษาแยกเป็นรายประเภทให้ชัดเจน
2. ควรมีการศึกษาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนในการรับมือ กับภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่

บรรณานุกรม

- กวรรณิกา ชมดี. (2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกียรติศักดิ์ วิเวก. (2557). ความท้าทายการป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ตามแนวชายแดน กองทัพภาคที่ 2 ในการเข้าสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- ณพิชญ์ จักรพิทักษ์. (2552). ทฤษฎีการจัดการความรู้. วิทยาลัยศิลปะสื่อและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทองศักดิ์ อภิรักษ์โยธิน. (2548). การบริหารจัดการแก้ไขปัญหาเสพติดชายแดนด้านจังหวัดตาก. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ธนากร ศิริอัฐ. (2548). นโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติกับความมั่นคงของประเทศ. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). กลวิธี แนวทางวิธีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2551). กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-traditional threats): การปรับบทบาทของกองทัพไทยเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ. สมาคมรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2551). กองทัพไทยกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ Non-traditional threats. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2528). รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ปัทมา วรรณ สิงห์ ศรี. (2008). การศึกษาระบบการจัดการความรู้ในสถาบันการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา: กรณี ศึกษา มหาวิทยาลัย พายัพ (Doctoral dissertation, คณะ
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). การจัดการความรู้ : พื้นฐานและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ. ธรรม
มผลการพิมพ์.
- พัชรวาท วงษ์สุวรรณ. (2547). ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ลับมาก) : ศึกษา
จากอดีตถึงปัจจุบัน เพื่ออนาคต. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
พัชรวาลัย วงศ์บุญสิน. (2548). “พัฒนาการความร่วมมือของอาเซียนด้านการเมืองความมั่นคง.”
ใน อาเซียน สิ่งท้าทายใหม่และการปรับตัว, หน้า 14 – 66. บรรณาธิการโดย สุริชัย หวัน
แก้ว และ อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนา.
กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2550). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มี
ผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคมจิตวิทยา.
- สำนักงาน ก.พ.ร. (2548). คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี : การบริหารความรู้. กรุงเทพฯ.
- สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). คู่มือจัดทำแผนการจัดการความรู้.
กรุงเทพฯ.
- สำนักงาน ก.พ.ร.และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การ
ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ.
- สีดา สอนศรี. (2547). “ความร่วมมือส่วนภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: จากสงครามเย็นสู่
โลกาภิวัตน์.” ใน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แนวคิด ทฤษฎี และกรณีศึกษา, หน้า
194 – 227. บรรณาธิการ โดย จุลชีพ ชินวรรณโณ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุรศักดิ์ หุ่นเรจรมย์. (2549). บทบาทของกองทัพในการต่อต้านการก่อการร้าย. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- สุวัฒน์ ฤชัย. (2548). บทบาทของกองทัพไทยในการต่อสู้กับภัยคุกคามจากอาชญากรรมข้ามชาติ. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยการทัพบก.
- Arnstein, S. R. (1969). Ladder of participation. *Journal of America Institute of Planners*, 35, 216-224.
- Berkley, G.E. (1975). *The craft of public adminisstration*. Boston : Allyn and Bacon,Inc. bulletin. New York: University of Missouri.
- Cohen, J.M., and Uphoff, N.T. (1977). Rural development participation: Concept and measures for project design implementation and evaluation. Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Daughah, M. (1970). Some perspective in the Phenomenon of Participation. *Adult education Journal*, 20(2), 88-89.
- Davis and Newstrom. (1985). *Human Behavior of at Work; Organizational International Studen Edition*,New York: McGraw – Hill Book.
- development and the state. New York: Methuen.
- Dosch, Jorn. (2012) *Regional Security; Legacies and New Challenges in Connors*, Michael K., Davision, Remy., & Dosch Jorn. (2012). *The New Global Politics of the Asia Pacific*. Routledge: New York.
- Evans, Gareth. (1999). *Human Security and Society*. The Asia-Australia Papers, no.2, September. Pp. 59-63.
- Gustavo, Wilehes- Chaux. (1992). *Community participation: Preceedings*. New York: McGraw – Hill.
- Midgley, J, Hall, A., Hardiman,M,.and Narine, D. (1986). *Community participation, social*

- Nonaka, I., & Takeuchi, H. (1995). *The knowledge-creating company: How Japanese companies create the dynamics of innovation*. Oxford university press.
- Nonaka,kujiro and Takeuchi,Hiroataka. (2000), Classic work: Theory of Organizational KnowledgeCreation.In Morey, D., Maybury, M.T. and Thuraisingham, B.M. Knowledge Management: Classic and Contemporary Work .Mass: The MIT Press.
- Okley, Peter and Marsden, Davis. (1987). Approaches to participation in rural development.Oxford: IBH Plubliching.
- participation as a strategy for promoting community level action and national development report of the meeting or the adhoc group of experts held at UN.Midquarter from May 22-26, New York: United Nation.
- Reeder, W. (1973). Beliefs, disbelief's and social action department of rural sociology United Nation. (1981). Development of international economic and social affairs: Popular
- Uzzi, John. (2002). Participative management: What it is and is not. : New York: McGraw – Hill. National Underwriter.
- Whang, In - Joung. (1981). Management of rural Change in Korea: The Saemaul Undong. Seoul: Seoul National University Press.
- White, Alastair T. (1982). Why community participation a decision of agreement. New York: United Nation Children' Fund.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

